

MAITOJYVÄ

1949—1989

SISÄLLYS

Hannu Pelkonen	ALKUSANA	1
Ilmari Soisalon-Soininen	MUISTELMIA YLIOPPILASKODIN ALKUAJOILTA	2
Jouko Kärkkäinen	JOS SE ON JUMALAN TAHTO	7
Erkki Jokela	PIKKU-MATIN TAKKI	11
Anna-Maija Raittila	LESTADIOLAINEN AINES VIRSIKIRJASSAMME	13
Lauri Impiö	...RAKKAMAA, NARKAUS, KILPI, SAARIJÄRVI, PALOVAARA...	17
Pekka Välitalo	YLIOPPILASKODIN STUDIA GENERALIA	21
Pentti Hämäläinen	VANHAN PAPIIN TILITYKSIÄ	23
Pentti Huhtinen	KRIISITALVI YLIOPPILASKODISSA	24
Sinikka Laine	ELÄMÄNI LOTTOVOITTO	26
Ritva Marttala	LESTISMUISTELUKSIA PÄIVÄNTASAAJAN TUNTUMASSA	28
Eeva Airila	ON NIITÄ AIKOJA...	30
Hannu Mustakallio	1970-LUVUN ALKU LESTIKSESSÄ	32
Heikki Holma	VÄLÄYKSIÄ 1980-LUVUN LESTIKSESSÄ	34
Ari Tuhkanen	MUUTAMIA AJATUKSIA NYKYPÄIVÄN LESTIKSESTÄ	35
Pekka Raittila	YLIOPPILASKODIN OMA LEHTI	36
	Lestadiolaisten ylioppilaskodin kannatusyhdistys ry.	37
	Ylioppilaskodin asukkaat vuodesta 1949 toukokuuhun 1989	38
	KANSI Tapani Raittila	
	JULKAISIJA Lestadiolaisten ylioppilaskodin kannatusyhdistys ry	
	TOIMITTAJA Jouko Kärkkäinen	

Alkusana

Lestadiolaisten ylioppilaskoti eli Lestis on läheinen ja rakas meille monille. Olemme asuneet siellä, tai meistä on muuten tullut kodin ystäviä. Sen takia meistä johtokunnassa tuntui välttämättömältä ottaa huomioon jotenkin myös Lestiksen 40 vuoden täytyminen.

Kun keskustelimme asiasta kokouksessamme, korostui voimakkaasti Hilma Jokelan mahtava uurastus kodin hyväksi. Sille johtokunta halusi ilmaista kunnioituksensa. Samoin muistimme Ilmari Soisalon-Soinisen, Timo Kökön ja monien muiden pitkäaikaisten luottamushenkilöiden ja työntekijöiden, kuten Sylvi Salmen, työpanosta. Heille kaikille sydämelliset kiitokset!

Suunnitellessamme Ylioppilaskodin 40-vuotisjuhlaa ja Maitojyvän julkaisemista jouduimme toteamaan työvoiman puutteen. Kaikilla tuntui olevan kiire ja paljon työtä. Siksi yritimme lähteä liikkeelle talkooperiaatteella. Johtokunta nimesi työryhmän ja valitsi siihen Jouko Kärkkäisen, Oili Marttilan, Hannu Mustakallion, Pekka Raittilan ja Hannu Pelkosen. Työryhmä on kokoontunut useita kertoja ja tehnyt juhlan ohjelmaehdotuksen sekä esitykset lehden sisältöä ja painatusta varten.

Tämä Maitojyvä sisältää kirjoituksia Ylioppilaskodin taustasta, lestadiolaisesta herätysliikkeestä sekä välähdyksiä tämän lehden vaiheista. Hilma Jokelan ja Ilmari Soisalon-Soinisen jutuille halusimme varata keskeisen osan, samoin Erkki Jokelan kirjoitukselle. Sitten on kirjoituksia eri vuosikymmeniltä, läheltä, mutta myös Afrikasta asti. Kuvitusta on iloksemme suunnitellut Tapani Raittila. Valokuvia kokosimme suuren määrän, joista osa pääsi lehteen asti. Matrikkelin esityön tekivät Jaana Forsell ja Ari Tuhkanen, ja sen tietoja olemme yrittäneet talkoilla tarkistaa ja täydentää.

Tällaisena Maitojyvä on nyt kädessäsi. Se haluaa kertoa kiitollisuudestamme edellisten sukupolvien työlle. Se haluaa antaa luottamusta myös tulevaisuuteen sekä ennen muuta häneen, ”joka on, joka oli ja joka tuleva on”.

Lestadiolaisten ylioppilaskodin
johtokunta
Hannu Pelkonen

MUISTEMIA YLIOPPILASKODIN ALKUAJOILTA

Helmikuun 10. päivänä 1948 kokoontui pieni joukko lestadiolaiskristittyjä Elsa Huhtalan (sittenkin emäntä Elsa Lohi) luona kaukana Hämeentiellä Arabian tehtaiden toisella puolella. Tarkoituksena oli alustavasti neuvotella uuden yhdistyksen perustamisesta. Oli näet herännyt ajatus, että Helsingissä opiskelevia lestadiolaiskristittyjä varten perustettaisiin ylioppilaskoti. Sodanjälkeisinä vuosinahan opiskelijoiden asuntotilanne oli erittäin heikko. Uudesta ylioppilaskodista toivottiin paikkaa, jossa säilyisi kristillinen henki ja jonne uskovat vanhemmat tuntisivat voivansa turvallisesti lähettää lapsensa. Mutta lähin syy, joka pani tuon pienen joukon nyt liikkeelle, oli se, että eräs henkilö oli luvannut tehdä testamentin tähän tarkoituksen, ja testamentti voitiin tehdä vain, jos sillä oli vastaanottaja. Lähinnä saattoi kysymyksen tulla rekisteröity yhdistys.

Perustavassa kokouksessa olivat Elsa Huhtalan ja allekirjoittaneen lisäksi mukana mm. rouva Jenny Hyvärinen, taiteilija Martta Taipale, tri Mirjami Harjama ja fil.tri Eino Mikkola. Eräät läsnäolevista olivat jo suunnitelleet valmiiksi sääntöehdotuksen, joka tarkistettiin ja hyväksyttiin. Myös johtokunta valittiin, ja joku keksi esittää allekirjoittanutta puheenjohtajaksi. Varmaan minun olisi pitänyt silloin kieltäytyä, mutta jostakin syystä en osannut sitä tehdä ainakaan tarpeeksi pontevasti. Niin alkoi kierre, jota jatkui kaksikymmentäseitsemän vuotta. Samana vuonna, 1948, yhdistys rekisteröitiin ja säännöt vahvistettiin. Näin oli toiminta virallisella pohjalla, ja myös luvattu testamentti voitiin tehdä.

Olin vakuuttunut siitä, että emme pystyisi mistään saamaan tarpeeksi varoja toiminnan aloittamiseksi. Ajattelin, että alkuun päästäisiin vasta epämääräisessä tulevaisuudessa, sitten, kun yhdistys saisi sille testamentatun omaisuuden. Mutta

monet johtokunnan jäsenet ajattelivat toisin. Varsinkin naiset olivat toimeliaita: he panivat pystyyn ompeluseuran ja järjestivät myyjäisiä. Paljon ei näin toki saatu rahaa kokoon, mutta alku se on pienikin alku.

Ennen pitkää tuli vastaan tapaus, joka ainakin jonkin verran vaikutti minun ajattelutapaani. Eräs joukkoomme kuuluva nuori oli vuorineuvos Heikki Huhtamäen sihteeri. Hän oli puhunut esimiehelleen ylioppilaskotihankkeesta, ja vuorineuvos oli luvannut antaa tarkoitukseen 25 000 markkaa silloista rahaa. Ennen lahjoituksen antamista hän kuitenkin tahtoi keskusella yhdistyksen puheenjohtajan kanssa. Kun kävin vuorineuvos Huhtamäen luona, hän keskusteli kanssani melkoisen tovin ja korosti voimakkaasti sitä, että tällaisessa yritykseen on toimittava rohkeasti, ei tavoitteista muuten totta tule. Alulle pantua toimintaa varten ihmiset ovat valmiita antamaan jotakin, mutta epämääräisten tulevaisuuteen tähtäävälle suunnitelmalle on vaikea saada tukea. Kuuntelin, jopa innostuinkin, mutta mielessäni oli kysymys, millä tavalla olisi mahdollista päästä alkuun. Myyjäisten tuotto ja Huhtamäen lahjoitus merkitsivät, että koossa oli tuon ajan rahaa kaikkiaan 60 000 markkaa. Jos tuo raha olisi seissyt pankissa tähän päivään asti, se olisi 600 markkaa ynnä korot. Olin puheenjohtajana yrityksessä, jonka mahdollisuuksiin en itse uskonut.

Mutta toiset uskoivat. Keväällä 1949 Jenny Hyvärinen oli rohkeasti alkanut tiedustella ylioppilaskodille tiloja. Niinpä minulle sitten eräänä päivänä ilmoitettiin, että nyt olisi Vironkadulla myytävänä tarpeeksi suuri, sopiva huoneisto. Toin ilmi epäilyni, mutta kävin toki huoneistoa katsomassa. Sopivalta se vaikutti, mutta hinta oli kaksi miljoonaa markkaa. Mistä rahat? En usko kenenkään ajatel-

Ilmarin päivän seurat 1958. Kuvassa isäntäväkeä, oikealta Marjatta, Jukka, Ilmari ja Eljas.

leen, että marssisimme pankkiin neuvottelemaan tällaisesta lainasta. Eräitä muita tiedusteluja pantiin liikkeelle, luonnollisesti tuloksettomasti.

Mutta sitten tapahtui ihme. Oulun lestadiolaispiireissä oli sodan jälkeen perustettu sosiaalista toimintaa harjoittava Pohjois-Suomen kristittyjen orpokotien kannatusyhdistys ry. Amerikan lestadiolaiset avustivat sitä lähettämällä kahvia ja muuta tavaraa. Tällaista sosiaalista toimintaa varten valtioneuvosto saattoi myöntää luvan tavaroiden tullittomaan tuontiin, samoin luvan niiden myyntiin tai jakamiseen arpajaisvoitoina. Kun kahvia ei saatu maahan paljonkaan muuten kuin lahjatavarana — eniten kai SPR:n toimesta — se voitiin myydä huomattavalla voitolla. Orpokotiyhdistys pani alulle kaksikin orpokotia, mutta vuoden 1949 tienoilla sillä oli myös runsaasti rahaa odottamassa käyttöä. Saatamme pienen vihjeen lähetimme tuolle yhdistykselle anomuksen. En olisi uskonut, että Oulun lestadiolaiset olisivat olleet valmiita ottamaan omakseen ylioppilaskodin asian — Helsingissä saim-

me usein osaksemme penseätä suhtautumista — mutta ennen pitkää meillä oli kädessämme lupaus kahden miljoonan markan lainasta.

Kesän aikana asiat menivät sitten eteenpäin yhtenä vyörynä: velkakirjat, kauppakirjat, huoneiston vastaanotto ja siivoustalkoot. Varsinaiset korjaustyöt täytyi jättää toistaiseksi, mutta pari isoa huonetta jaettiin kahtia, jotta opiskelijoita voitaisiin ottaa enemmän.

Vaikeimpia kysymyksiä oli vielä, mistä saisimme ylioppilaskotiin emännän, joka ottaisi hoitaakseen tämän vaikean työn kutsumustehtävänä. Muutenhan ei olisi mahdollista saada velkaista yritystä menestymään. Mutta tämäkin asia järjestyi Jenny Hyvärisen tarmokkaan toiminnan tuloksena. Taloon saatiin emännäksi Hilma Jokela ja hänen avukseen Sylvi Salmi. Monet, monet opiskelijat muistelevat kumpaakin lämpimästi.

Rahaa tarvittiin vielä kodin sisustamiseen. Tarvittiin aika suuri määrä sänkyjä, kirjoituspöytiä ja kirjahyllyjä sekä lisäksi välttämättömimmät keittiön ja ruokasalin kalusteet — tarkoitusahan oli antaa

opiskelijoille täysihoito. Lahjoituksina saatiin yhtä ja toista pientä, ja myös vapaaehtoista työtä tehtiin paljon. Mutta lisäksi oli pakko ottaa jonkin verran pankkilainaa, kun Oulusta saatu laina kattoi vain huoneiston hinnan.

Itse laskin kesällä ja syksyllä kerta toisensa jälkeen, mitä mahdollisuuksia meillä olisi saada yritys veloista huolimatta taloudellisesti onnistumaan. Joka toinen kerta tulos oli: mahdotonta, joka toinen kerta: kenties sentään.

Jo ensimmäinen syksy osoitti, että epäilykset, joita olin mielessäni hautoanut, olivat turhia. Toisten rohkeus ja luottamus, luottamus myös Jumalan apuun, tuotti hedelmää. Sinä aikana, jonka olin puheenjohtajana, sain monet kerrat nähdä, miten Jumala johdatti läpi vaikeuksien ja miten moni asia, joka näytti mahdottomalta, sittenkin osoitautui mahdolliseksi. Usein muistelin myös vuorineuvos Huhtamäen ohjetta, jonka senkin sai ottaa Jumalan lähettämänä neuvona.

Kaikkea sitä, minkä ymmärrämme yhtäältä Jumalan johdatuksena, voimme toisaalta tarkastella inhimilliseltä kannalta. Ylioppilaskodille olivat Hilma ja Sylvi Jumalan lahjoja. Sylvi, vaatimaton, hiljainen ja vakaa kristytty, oli mukana luomassa kodin henkeä. Samoin antoi Hilma osuutensa omalla luonteellaan. Hilman näen ennen kaikkea henkilönä, joka vaikutti ratkaisevasti kodin talouden myönteiseen kehitykseen. Hän ryhtyi oma-aloitteisesti toimiin, joihin en olisi rohjennut häntä pyytää. Jo ensimmäisenä syksynä kodin asukkaat saivat tuoda muualla asuvia opiskelijoita syömään. Kun ruoka oli hyvää ja halpaakin, aterialla oli ajoittain kolmekin kertaa se määrä mitä kodissa oli asukkaita. Näin koti sai melkoiset lisätulot, mutta tietysti sen kustannuksella, että keittiössä tehtiin kaksin verroin työtä.

Toinen Hilman aloite oli ylioppilaskodin pitäminen kesäisin matkustajakotina. Monena kesänä Hilmaa oli vaikea saada lähtemään kesälomalle, kun hän ei tahtonut jättää kotia kokemattomiin käsiin.

Hilmalla on hyvä arvioimiskyky ja hyvä laskupää. Hän näki, mikä kannatti, mikä ei. Kun hän esitti, mitä talouteen pitäisi hankki tai millainen korjaus huoneistossa pitäisi tehdä, olin useammin kuin kerran ihmeissäni: tämä tai tuo asia olisi pitänyt hoitaa jo paljon aikaisemmin. Mutta Hilma esitti tärkeätkin asiat vasta sitten, kun hän oli ensin itse todennut, että taloudellinen tilanne kesti kustannukset. Vaikeimpia kysymyksiä olivat eräät saniteettitilojen ja keittiön suuret korjaustyöt.

Johtokunta alkoi puolestaan jo 1950 julkaista Maitojyvä-nimistä kesälehteä. Myös se merkitsi kodille huomattavaa taloudellista tukea. Kesällä 1950 lähti yhden vuoden teologiaa opiskellut kodin asukas Lauri Impiö kiertämään eri puolille maata. Hän kävi niin monissa seuroissa kuin ehti, myi Maitojyvää ja hankki yhdistykselle jäseniä. Kun hän keskellä kesää kävi antamassa väliraporttia, totesin, että oikean miehen olimme lähettäneet asialle. Näen vieläkin edessäni tuon tilanteen, ennen kaikkea Lauri Impiön vilkkaan hahmon ja intoa uhkuvan ilmeen.

Kun syksyllä 1951 samasta talosta tuli myyntiin toinen suuri huoneisto, olimme jo valmiit ainakin pohtimaan kodin laajentamista. Hinta oli kuitenkin jo paljon korkeampi, 4 700 000 markkaa. Myös lainan saaminen tuntui entistä vaikeammalta. Luovuimme jo ajatuksesta. Mutta silloin tuli Pohjois-Suomen kristittyjen orpokotien kannatusyhdistys jälleen apuun. Asialla oli ennen kaikkea kauppias Valde Suomalainen. Laina järjestettiin Suomalaisen ja eräiden muiden ystävien suhteilla Reisjärven Osuuskassasta, ja orpokotiyhdistys oli sitä takamassa. Ratkaisu viipyi kuitenkin niin pitkään, että huoneisto oli jo myyty ja myös kahden viikon määräaika, jonka kuluessa taloyhtiön osukkaat voivat lunastaa myydyn huoneiston, oli kulumassa loppuun. Viimeisiin tunteihin asti sain jännittyneenä odottaa, tuleeko maksumääräys Reisjärveltä ajoissa. Se tuli, ja salkusani oli tuo 4 700 000 markkaa seteleinä (lunastus piti kuulemma maksaa seteleinä), kun kävelin tapaamiseen, josta olim-

Kodin merkkitapahtumia olivat pitkäaikaisten asukkaiden lähtöjuhlat. Mikko Jokelan valmistujaiset. "Mikko-rievun" kanssa samassa rivissä Salli Kokkila, Hilma Jokela, Seija Huovinen (Pulkamo) ja Liisa Aaltola (Kärkkäinen). Seijan takana kodin vanha vartava Hanna Vartiainen. Parrakas mies on Aimo Murtonen.

me jo etukäteen uskaltaneet sopia. Oikeastaan olimme vielä rohkeampia kuin ensimmäisellä kerralla, mutta mieli oli ainakin minulla luottavaisempi. Olihan jo edes hiukan kokemusta. Uusi huoneisto merkitsi mm. sitä, että Hilmalle ja hänen apulaisilleen voitiin nyt järjestää ainakin jotenkin inhimilliseltä tuntuva majoitus.

Myöhemmin ylioppilaskoti sai vielä testamenttilahjoituksena Maria Honkasen tilavan huoneiston Vironkatu 10:stä. Se liitettiin ylioppilaskodin yhteyteen. Lisäksi yhdistykselle testamentattiin pari pienempää huoneistoa. Liikkeelle lähdettiin tyhjistä, mutta nyt ylioppilaskodin kannatusyhdistyksellä on suuri omaisuus hoidettavanaan. Sitä testamenttilahjoitusta, jonka vuoksi yhdistys alunperin perustettiin, ei koskaan saatu ottaa vastaan, mutta siitä lähti liikkeelle mahtava vyöry. Asioita johdetaan ylhäältä.

Edessäni on kuva vuodelta 1954. Siinä ovat silloiset johtokunnan jäsenet Yrjö Massa, Veikko Kerola, Paavo Viljanen, tämän kirjoittaja, Martti Miettunen, Tyne

Järvinen, Jenny Hyvärinen, Oiva Storm ja Impi Jylhä sekä sihteeri Mikko Jokela ja isäntä Pekka Väliatalo.

Mikko Jokela oli verraton sihteeri. Kun hänen kanssaan oli jostakin sovittu, ei tarvinnut perästäpäin kysyä, oliko asia hoidettu. Se oli hoidettu. Kesän kokoukseen hän tutki — niinkuin sihteeri aina teki — asukashakemukset ja valmisti niiden pohjalta johtokunnalle esityksen, ketkä valitaan kotiin seuraavaksi lukuvuodeksi. Kun toisen kerran jouduimme johtokunnassa muuttamaan hänen ehdottamaansa järjestystä, kysyin Mikolta, mistä tämä oikein saattoi johtua. Mikko kertoi arvelleensa, että johtokunnan on hyvä tuntee tehneensä itse ratkaisut. Tosiasiallisesti hän oli jo etukäteen kirjoittanut valmiiksi kutsukirjeet niillekin, jotka oli valittu vastoin hänen tekemäänsä ehdotusta. Ilmeisesti hän oli pitänyt johtokuntaa tarpeeksi valppaana huomaamaan, että kohtuuden nimessä järjestystä oli muutettava.

Impi Jylhä oli erittäin tarkka rahastonhoitaja. Hänen käsiinsä saattoi huoletta jättää tilinpitoasiat. Paavo Viljanen ja

Veikko Kerola olivat kumpikin omalla tavallaan keskeisiä ja vaikuttavia persoonia johtokunnassa. Mutta tahtoisin vielä sanoa muutaman sanan Martti Miettusesta, silloisesta Maalaisliiton puoluesihteeristä ja kansanedustajasta, josta ennen pitkää tuli moninkertainen ministeri, sittemmin maaherra ja valtioneuvos. Hän oli alusta asti mukana yhdistyksen toiminnassa, ja neuvottelin monet kerrat hänen kanssaan. Hän oli aina valmis perusteellisesti syventymään asioihin, ja hän myös muodosti nopeasti mielipiteensä ja toi ne julki.

Martti Miettunen kävi säännöllisesti johtokunnan kokouksissa, vain aivan poikkeustapauksissa hän oli poissa. Tilinpäätöstä käsiteltäessä hän tutki tilikirjoja todetakseen, miten tarkkaan oli noudatettu periaatetta, että asukkaiden maksuilla kootaan vain juoksevat menot, lainojen korkoihin ja lyhennyksiin tarvittavat varat pyritään hankkimaan muulla tavoin. Yleensä hän oli tyytyväinen siihen, miten tätä periaatetta oli pystytty noudattamaan.

Martti Miettunen kävi johtokunnan kokouksissa myös silloin, kun hän oli ministerinä tai pääministerinä, jopa silloin, kun hän presidentti Kekkonen matkoilla ollessa hoiti presidentin tehtäviä. Kerran, juuri tällaisessa tilanteessa vuonna 1961, häntä pyydettiin kesken kokouksen puhelimeen. Hän tuli takaisin ilme vakavana, mutta istui edelleen mukana. Pian puheini soi toisen kerran. Taas hän tuli takaisin ja istui vielä hetken joukossamme, mutta ilmoitti sitten, että hänen täytyy lähteä. Kun saattelin häntä, hän sanoi minulle, että nyt on erittäin vakava tilanne edessä. Ennen pitkää saimmekin lukea lehdistä, mitä oli tapahtunut. Neuvostoliitosta oli juuri tuona iltana tullut nootti. Ns. noottikriisi oli alkanut. Presidentti Kekkonen oli tuolloin Havaijissa, missä hän kävi Yhdysvaltain vierailunsa yhteydessä. — Kunnioitan erityisesti sitä, että Martti Miettunen paineutui ylioppilaskotimme toimintaan yhtä antaumuksellisesti kuin muihin, paljon tärkeämpiin asioihin.

Kodin asukkaista en uskalla ruveta mainitsemaan ketään nimeltä. Olisi aivan sattumanvaraista, ketkä juuri tällä hetkellä tulisivat mieleeni. Monien kanssa tunnen jatkuvasti syvää ystävyyttä ja iloitsen tapaamisista. Kun aikoinaan kävin varsin usein ylioppilaskodissa, siellä oli melkein aina käytävillä tai jossakin huoneessa käynnissä vilkas keskustelu. Joukko oli vireätä, joskus keskustelu saattoi muuttua väittelyksikin. Mutta tärkeimpänä näytti olevan kysymys, miten me voimme elää kristittyinä, miten voimme säilyttää uskomme. Tuosta joukosta, jonka tunnen itselleni hyvin läheiseksi, on noussut monia kirkkomme keskeisiä vaikuttajia.

Olen jälkepäin iloinen siitä, että minut houkuteltiin mukaan ylioppilaskodin asioita hoitamaan. Vastaan tuli monia vaikeuksia, huolet eivät olleet yksinomaan taloudellisia. Monennäköisiä ristiriitoja nousi esille. Kun yhdestä selvittiin, oli näköpiirissä toinen. Mutta en lähde tässä niitä kuvailemaan. Kaikkiin olen Jumalalle kiitollinen niistä ihmisistä — johtokunnan jäsenistä, kodin työntekijöistä ja sen asukkaista — jotka olen saanut kohdata. Olen saanut kohdata heidät lähimmäisinä, ja yhdessä heidän kanssaan olen kokenut Jumalan johdatusta, hänen työtään ihmisten keskelä. Kaikesta kuuluu kiitos Jumalalle.

Ilmari Soisalon-Soininen

JOS SE ON JUMALAN TAHTO

Niin oltiin Tampereella mukana radionauhuri ja tunnin kasetti. Oli kaunis, mutta kolea huhtikuun lauantai. Oli joutokunnan toivomus haastatella ylioppilaskodin asioista Hilma Jokelaa, monikymmenvuotista palvelijaa. — Hän oli virallisesti emäntä, käytännössä kuitenkin hyvin monitoiminen ja monitaitoinen. — Nauha tuli täyteen. Ei riittänyt-kään. Haastateltava moitti muistinsa huonoutta. Me emme sitä havainneet. Muistelua tuli koko ajan. Hädin tuskin muutamia kysymyksiä ehti väliin tehdä.

Vahvistui se käsitys, että paljon on tälle sisarelle annettu leivisköitä käyttöön ja hän on ne myös Herransa käskyn mukaisesti luovuttanut ”yleiseen kulutukseen”. Monista asiayhteyksistä löytyi pohjalta psykologista silmää, taloudellista ajattelukykyä, hyvin monenlaisia käytännön taitoja, mutta ennen muuta kristityn ihmisen rehellistä, avointa, tinkimättömää ajattelutapaa ja sen mukaista toimintaa. Kaikki tämä yhteisen ylioppilaskodin hyväksi! Työnsä aikana hän on varmaan saanut liian niukasti arvostusta ja tunnustusta, kiitostakaan tuskin paljoa.

Toivottavasti ”Hiliman” sydäntä lämmittää se tieto, että meitä entisiä Ylioppilaskodin asukkaita on paljon sellaisia, jotka edes jäljestä päin nyt haluamme kiittää ja rukoilla Jumalan siunausta edessä oleville eläkevuosille.

Nauhalle tuli tarinaa paljon. Laajemmassa muodossaan luovutan sen kirjallisena ylioppilaskodin arkistoon. Tähän on ollut pakko lyhennellä, poimia vain muutamia tärkeimpiä ajatuksia ja asiakokonaisuuksia. Näin Hilma Jokela;

”Helsingissä oli pidetty ompeluseuroja. Mukana olivat ainakin Jenny Hyvärinen, Martta Taipale, Martti Miettunen, Elsa Huhtala... Sitten Hanna Vartiainen oli ruvennut puhumaan, että hän tekisi testamentin, jos olisi ylioppilaskoti. Näistä seurasi, että niin ostettiin se osake Vironkatu 7 C 4.

Minä olin sattumalta käymässä Tuuloksen pappilassa (1949). Jenny Hyvärinen oli siellä ja sanoi, että sellainen ylioppilaskoti on perustettu... Siellä olisi emännän paikka. Sinne on kyllä paljon hakijoita, mutta enkö minäkin hakisi. Olin silloin Lammilla Osuuskaupan ravintolan emäntänä... Niin minä sitten hain.

Sitten ilmoitettiin, että minut on valittu ja käskettiin käymään. Minä menin ja olin aivan kauhuissani ja onneton. Sen nyt arvaa, semmoinen vanha herrasväen huoneisto, joka oli oikein huonossa kunnossa. Keittiö oli pieni ja surkea. Yksi seinä oli sellaisia lautoja täynnä... Kun oli sanottu, että emännällä on oma huone, samoin apulaisella — yhdessäkin saa asua, jos haluaa — niin se oma huone oli keittiön nurkassa semmoinen pahvikoppi, johon juuri sänky mahtui ja pieni pöytä ja yksi nojatuoli. Vaatehuone oli apulaisen huoneessa, jossa Sylvi Salmi asui. Siinä oli käytävälle ikkuna. Se huone on nyt tyttöjen WC:nä.

Kun autonkuljettaja vei minun huonekaluni Helsinkiin, minä en viitsinyt sanoa, missä asuin. Ruokasaliin jätettiin minun tavarani. Minä olin aivan onneton kun näin, millainen se oli tämä huusholli, mihin menin. Mutta minä olen aina koettanut toteuttaa sitä, että minkä lupaa, se pitää täyttää kanssa... Siellä oli vanhoja huonekaluja. Eljas Huhtala, Elsa H:n isä, entinen satulaseppä, niitä korjaili. Muita huonekaluja ei ollut. Sitten ostettiin hetekat ja semmoiset harmaat viltit ja jonkinlaiset patjat. Tyynyjä tehtiin itse. Sisään pantiin kangassilppua...

Vierashuone oli ruokasalin alkoovissa. Keittiössä ei ollut tiskipöytää ollenkaan, eikä kunnan hellaa. Kahteen vuoteen ei ollut tiskipöytää ja 60 henkeä oli syömässä kaksi kertaa päivässä! Sunnuntaihin 80 henkeä! Istuvassa pöydässä kaikille tarjottiin... voi pyöriteltiin napeiksi.. käsin tiskattiin kaikki astiat... en kyllä käsittä, että miten sitä huushollia pyöritettiin! Ei ollut pölynimuria eikä jääkaappia. Ensimmäinen jääkaappi tuli olympialaisten jälkeen (1952) Amerikasta.

Sitten ruvettiin pitämään kesähotellia. Minulle vaan sanottiin, että sitten kesällä pidetään matkustajakotia, eikä sanottu,

Hilma-emäntä talkooväkensä keskellä. Joukko kodin asukkaita ja ystäviä on kokoontunut ruokasaliin myyjäisiä valmistelemaan.

mistä niitä asiakkaita saadaan. Sain sitten päähäni, että soitan sairaaloiden sosiaalihoitajille. Aluksi sieltä tuli syöpäpotilaita, nielurisalapsia, sellaisia, jotka eivät saaneet mennä kaupungista ulos. Kyllä siinäkin oli monta hankaluutta. Tieto hyvästä majapaikasta läksi kulkemaan suusta suuhun...

Alussa ei ollut linavaatteitakaan. Minä annoin omani käyttöön... Joskus oli niin suurta ylitarjontaa, että äkkiä vain ihmiset minun huoneeseen ja itse sitten johonkin nurkkaan. Keittiössäkin oli meitä joskus viisikin nukkumassa. Kerran yöllä tuli muuan isä kahden tyttärensä kanssa. Heillä ei ollut mitään majapaikkaa, niin minä annoin viimeisen patjan altani heidän käyttöönsä. Silloin ajattelin, että onkohan tämä ahneutta vai mitä tämä on... Tulin sitten siihen tulokseen, että kyllä se on joku muu, joka aiheuttaa sekä tahtomisen että tekemisen. Jos joku ihminen käskisi näin tehdä, minä en sitä tekisi.

Sain joskus oikein henkilökohtaisen kiitoskirjeenkin sieltä matkatoimistolta. Olivat tyytyväisiä kun keskellä kaupunkia oli niin hyvä majapaikka. Vaikka se

oli vaatimatonta, niin se oli halpa ja siisti ja vissiin ihmisiä kohdeltiin ystävällisesti. Silloin nuorena ei paljon tarvinnut levätä. Kesäaikana päivystäjä asui minun huoneessani, jonne oli joskus majoitettu viisikin ihmistä.

Kahden vuoden kuluttua oli myynnissä E 15:n osake. Sitä kehoitettiin ostamaan. Puheenjohtaja Soisalon-Soininen sanoi silloin, niinkuin muissakin yhteyksissä, että tehdään, mitä voidaan. Jos se on Jumalan tahto, niin se saadaan. Sitä ei kyllä kukaan muu uskonut, mutta niin se vain saatiin. Kahdessa viikossa se pantiin talkoilla kuntoon. Impiön Lasse haki junavaunullisen Raumalta vanhoja huonekaluja.

Aluksi oltiin kahdestaan Sylvi Salmen kanssa. Kun toinen oli vapaalla, toinen piti hotellia päivällä ja pesi yöllä pyykkiä takapihalla. Hotellitoiminta lisääntyi sitten olympialaisten jälkeen. Silloin olivat Jokelan Antti, Karangon Yrjö ja Anttilan Irma tulkkeina. Tällä kesätoiminnalla maksettiin velat niin, että ne olivat kaikki maksetut toistakymmentä vuotta ennen minun eläkkeelle lähtemistä. Ulkopuo-

listen osakkeiden tuleminen ylioppilaskodin haltuun on tapahtunut pääasiassa testamenttien kautta.

Heti alusta lähtien oli opiskelijoiden välillä semmoinen yhteyden henki, niin ettei sitä oikein osaa kuvaillakaan. Ulospäinkin se näkyi: Kaikille ihmisille he kävivät "tökkäämässä" jumalantervettä, vaikka se olisi ollut "perunaukko" varhain aamulla keittiössä. Tähän kuului vielä muutkin hyvät käytöstavat. Ketään ei lähetetty yksin kotiin. Varsinkin naisväkeä pantiin pojat saattamaan. Se oli hyvin gentlemannimaista... Kodissa oli ensimmäisenä isäntänä Hannes Leinonen ja järjestys olikin aika sotilaallista. Fuksimajurskana oli silloin Kaivolain Eila. Kerran isäntä istui tapansa mukaan pöydän päässä ja kysyi saako polttaa. Kun majurska ei kysymystä huomannut Hannes pisti askin taskuun... Kaikenkaikkiaan silloin, kun herätysliike oli yhtenäinen, niin kyllä se oli ainutlaatuaista se yhteys ja henki ylioppilaskodissa.

Viisikymmentäluvun alkupuoliskolla oli Helsingissä sellaista ikävää riitaisuutta. Se alkoi siitä, kun opiskelijat pitivät

keskenään lauantaiseuroja, mikä katsottiin eristäytymiseksi muusta seurakunnasta. Minulle tuli sellainen Hengen ilmoitus, että koska tätä ei hyväksytä seurakunnassa, niin eikö tämä pitäisi lopettaa... No, sitä ei ymmärtänyt kukaan. Sitä yritettiin sovittaa. Se oli ihan kauheata. Sen seurauksena oli ihmisiä, jotka eivät koskaan tulleet ylioppilaskodin seuroihin.

Yleinen rauhan siinä lopulta tuli. Tilannetta pyrittiin korjaamaan vielä niin, että iso osa kodin asukkaista lähti usein käymään lauantai-iltaisin vanhojen kristittyjen luona, useissakin paikoissa samana iltana laulamassa ja keskustelemassa. Vajaa kymmenen vuotta myöhemmin oli kristillisyyteen liittyvä ikävä vaihe, joka kosketti myös ylioppilaskotia.

Kun kokonaisuutena arvioi ylioppilaskodissa olemiseni aikaa, on sanottava, että yksi tärkeimpiä syitä siihen, että pystyin tekemään mitä voin, oli se, että puheenjohtaja ja johtokunta antoivat minulle vapauden toimia. Ei pantu suitsia suuhun. Emäntähän se joutui käytännössä pyörittämään koko talouden. Kukaan

Joskus Hilma sai seurata sivusta taitavien avustajien työtä. Aaro Leipälä valvoo silmä tarkkana valmistujaisiinsa 17.12.1958 tehtävän kakun onnistumista. Mestareina Pauli Karli ja Jouko Kärkkäinen.

siinä ei olisi voinut olla, jos ei sitä toiminnan vapautta olisi ollut.

Siihen paikkaan tuleminen tuntui vaikealta. Sellaiseen akateemiseen ympäristöön heitetään yhtäkkiä nuori, kolmekymppinen nainen! Kyllä se oli aika kurjaa, ennenkuin siihen taisteli paikan itselleen... Ainutlaatuinen työpaikkahan se oli. Ei kait sellaista monella ole. Minä olin itsenäinen ja hoidin asiat... Kaikki meni aina paremmin kuin oli osattu odottaa. Minä olen tehnyt vain sen, mihin olen pystynyt. Siinä oli oikeastaan pakko tehdä, keltään ei voinut kysellä...

Elintaso ja oleminen opiskelijan kohdalla on paljon muuttunut. Ennen, kun opiskelija lähti kotoa, hänen piti kumartaa lähtiessä isännille, että saisi takaajia... Helsingissä oli heti henkivakuutusmies kimpussa saadakseen vakuutuksen lainansa pantiksi... Hän istui junan puupenkillä kun matkusti jouluksi ja kesäksi kotiinsa. Vielä minun ollessani emäntänä opiskelijat paljolti kulkivat lentokoneella useina viikonloppuina kotonaan tai jossakin reissussa. Eihän ne nykyajan opiskelijat usko, kuinka vaatimatonta se oli ennen."

Ajat ovat tosiaan muuttuneet. Nyt on opiskelijalla kaikenlaista: asumistuet, opintotuet, valtiontakuiset lainat. On ainakin taloudellisessa mielessä helpompaa. Taitaapa kuitenkin Hilman, monen opiskelijapolven sisaren, keinoemon, sielunhoitajan, tukijan, ylioppilaskodin hengen luoja ajatus karata tämän tästä juuri sinne vaikeisiin aikoihin, ensimmäisiin vuosiin. Kun oli vaikeuksia, tuntuivat pienetkin parannukset suurilta. Osattiin olla vähään tyytyväisiä.

Silloin ehkä osattiin kokea Jumalan siunauksena pienikin edistysaskel. Silloin koettiin yhdessä odottaa uutta siinä hengessä, jonka 25 vuotta Hilmankin arvostamana johtokunnan puheenjohtajana ollut Ilmari Soisalon-Soinin useimmin puki sanoiksi: "Jos se on Jumalan

Tapani Raittila oli usein mukana ensimmäisten vuosien kämpä- ja käytäväkeskusteluissa, asuikin lyhyen aikaa Kodissa. Sivussa syntyi piirroksia läsnäolijoista. Ruokasalin seinällä ovat avainhahmojen Ilmari Soisalon-Soinin ja Hilma Jokelan kuvat.

tahto, niin se tapahtuu". Siihen Hilma-kin, kunnioitettavan päivätyön tehnyt sisaremme uskoi. Uskoi ja toteutti työssään inhimillisesti katsoen monia muita onnistuneemmin apostoli Paavalin ohjetta: "Minkä teette, tehkää niinkuin Jumalalle, ei niinkuin ihmisille".

Me, monen sukupolven entiset asukkaat mieluusti vuosien, vuosikymmentenkin luoman ajan sumun takaakin haluamme antaa Hilma Jokelan työlle sille kuuluvan arvon. Hänestä meidän on kiittäminen Jumalaa. Hänelle pyydämme kaikkien lahjojen Antajalta siunausta. Levätköön Jumalan rauha hänen kauniissa Tampereen kodissaan ja laajassa sydämessään.

Jouko Kärkkäinen

PIKKU-MATIN TAKKI

Ylioppilaskotimme, Lestadiolaisten ylioppilaskodin, juhlaa ajatellessani muistan jälleen kerran Topeliuksen herttaista satua pikku-Matista isoisän asetakkiin sonnustautuneena. Tämä kuva on usein mielessä miettiessäni kotoisten herätysliikkeittemme alkuaikoja ja niiden asemaa tämän päivän kirkon kentässä. Jokaisen perinteisen herätysliikkeen sopinee kysyä, missä määrin se enää kuvastaa sitä hengen kevättä, joka kerran kuohui kaavoja ja tottumuksia murskaavana, hurskasta ja surutonta ympäristöä loukkaavana hengen voimana. Onko niillä nimeensä muuta oikeutta ja perustetta kuin historiallinen yhteys? Joka tapauksessa herätysliikkeet käyttävät kovin vaativaa ja velvoittavaa nimeä.

Ehkä kirkossamme on useammankin veräjän äärellä vain pikku-Matteja. Kun katson naapuriveräjälle, muistan Kalajoen käräjien syrjittyjä ja vainottuja heränneitä ja tämän päivän perillisiä kokoontuneina luterilaisen maailman suurimpiin pappien kokouksiin puhumattaakaan perinnön vaalijoiden keskeisestä asemasta ja vallankäytöstä tämän päivän kirkossamme. Jotenkin tuntuu, että nämä kaksi eivät ole aivan yhteismitallisia. Tai kun ajattelee oman kotiveräjän näkymää, ero on ainakin yhtä tuntuva. Kait kaikkien lestadiolaisryhmien on tunnistaminen, että kaukana ollaan niistä ulkonaisesti karuista ajoista, jolloin tapahtui ihme: lumessa palaa!

Tämä johtaakin toiseen kuvaan, joka ei ole satu vaan tutkijan huomio. Eräissä lestadiolaispappien veljespiirin kokouksessa 1960-luvun alussa Pekka Raittila kuvasi lestadiolaisuuden hajaannusten liikettä köyhdyttänyttä jälkeä seuraavaan tapaan. Ensimmäisessä hajaannuksessa valtuuoma kadotti alkuherätyksen ajoilta perityn elämän yksinkertaisuuden ei ainoastaan pukeutumisessa vaan yleensäkin elämisen puritaanisuudessa. Uudenherätyksen mukana menetettiin paljon sekä sovituksen sisäisen kokemisen painottamisesta että ulkonaisista hurs-

kauden muodoista. (Omat vanhempani, joiden syntymästä on kulunut sata vuotta, kertoivat, että heidän lapsuudessaan Rovaneimellä seuroissa oli säännöllisesti polvirukoukset.) 1930-luvun hajaannukseen hupeni ”suurten” saarnaajien arvovalta. Tilalle tuli ”demokratia”, joka ilmeni saarnaajien vallan lujittumisena ja keskusorganisaation vahvistumisena.

Edellä kuvattu kehitys on jatkunut. Kuvaan sopii hyvin, että SRK:n johdosta lienee tavallisten maallikkokristittyjen osuus lähes täydellisesti kadonnut. Johdotunnassa näyttää nykyään olevan melkein vain pappeja ja maallikkosaarnaajia. Erityisen selvästi ja kipeästi köyhtyminen näkyy siinä lestadiolaisryhmässä, joka 1960-luvulla joutui erilleen SRK:n yhteydestä. Kun me ylioppilaskodin ystäväpiirin jäsenet ajattelemme omaa lestadiolaisuuttamme, joutunemme tuntemaan ja tunnustamaan, että taitaa olla taas kerran pikku-Matin yllä isoisän takki.

Tuskin missään muualla hajaannuksen seuraukset ovat ilmenneet niin musertavina kuin omassa ystäväpiirissämme. Edellä piirretty surumielinen kuvaus luonnehtii hyvin myös ylioppilaskotimme vaiheita. Lestadiolaisten ylioppilaskoti syntyi sodan jälkeisessä murroksessa voimakkaasti kasvaneen herätysliikkeen keskellä ja keskelle. Elettiin suuren lestadiolaisseurakunnan rakkaudessa ja tukemana. Iloittiin yhteydestä. Ylioppilaskodin asukkaat kävivät halulla Fredrikinkadulla rauhanyhdistyksen seuroissa. Tosin myös sunnuntaiaamujen jumalanpalveluksiin osallistuttiin säännöllisesti, etenkin Vanhakirkko oli useimpien ”oma kirkko”.

Tätä onnellista aikaa kesti vain runsaat kymmenen vuotta. Ylioppilaskodin yhteys Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksen katkesi. Monien pappien ja lähes kaikkien maallikkosaarnaajien vierailut kodissa loppuivat. Maitojyvä ei enää ilmestynyt Siionin kesän eräänä odotettuna viestinä. Seuraliike kutistui vuosien kuluessa muutamaan harvaan tilaisuuteen lukuvuoden aikana. Myös henkilöyhteydet särkyivät. Kaipamme monia rakkaita kasvoja. Tiedämme, että monet rakkaassa muistossa olevat ystävät olisi-

Työn ääressä "komentokämpässä". Kodin ensimmäinen isäntä oli väitöskirjaansa viimeistelevä Hannes Leinonen, adjutanttina Erkki Jokela.

vat mielellään mukana, ellei hajaannusta olisi ollut.

Muutosta hyvin kuvaa ylioppilaskodin arkipäivä ilman yhteisien aterioiden luomaa kodin jokapäiväistä puuhastelua. Mahtaneeko enää olla edes asukkaiden pitkälle sydänyöhön kestäviä käytäväkeskustelujakaan?

Kerran sanottiin muutamalle seurakunnalle: sinulla on se nimi, että elät, mutta sinä olet kuollut. Onko ylioppilaskodillamme, onko meillä, muuta yhteyttä lestadiolaiseen herätykseen kuin nimi?

Voi olla, että kuva pikku-Matista isoisän takissa on tarkoin omakuvamme. Voi olla, että ylioppilaskotimme ystäväpiiri on monella tavoin köyhtynein lestadiolaiskristittyjen yhteys. Voi olla, että "les-

tadiolaisuutemme" on vain isoisän takki. Mutta toisaalta isoisän vaateparsa voi olla turvallinen, lämpimiä ja korvaamattoman kallisarvoisia muistoja säilyttänyt. Se on perhepiiriä yhdistävä ja elämää rikastuttava tekijä. Meillä on yhteys keskenämme!

Todellinen yhteys ei kuitenkaan voi olla vanhojen muistojen tunnelmaa. Kestävä yhteys perustuu toki kokonaan muuhun. Kirjoitettu on: "Jos me valkeudessa vaellamme, niinkuin hän on valkeudessa, niin meillä on yhteys keskenämme, ja Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä." Ja on sanottu näinkin: "Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä."

On hyvä muistaa, että herätysliikkeen historian traagisuus tai oman elämämme erilaiset kokemukset eivät tee tyhjäksi Kutsujan armoa. Ehkä meillä juuri tässä tilanteessa on tarve pitää kiinni lestadiolaisuuden ensimmäisten aikojen "viiden kirjaimen" kristillisyydestä. Vanhassa Raamatussahan kirjoitetaan Herramme nimi: Jesus. Kun Hän saa olla rauhamme, meillä on se kallis pääry, jonka tähden kannattaa menettää ja myydä kaikki muu. Meiltä kysytään uskollisuutta vähässä.

(Ehkä sopii lopuksi kertoa, että kirjoittaessani tätä Turtolan mökissämme käytän täällä säilyttämäni Helsingin Rauhanyhdistyksen seuroissa saamaani Raamattua, jossa on seuraava omistus: Erkki Jokelalle 30.5.1951. Psalmi 134:3. Helsingin uskonveljiltä ja -sisarilta.)

Erkki Jokela

Lestadiolainen aines virsikirjassamme

Siihen kärsivälliseen johdatukseen, jolla meidänkin kirkkomme sisäisiä liikkeitä ja niiden keskinäisiä suhteita on hoivattu, kuuluu virallisen virsikirjan ja sen rinnalla kehittyneen herätysliikkeiden lauluperinteen historia. Samaan aikaan viime vuosisadan jälkipuolella, kun ensimmäiset kirjasuomen ekspertit yhä uudestaan yrittivät muokata kirkolle uutta virsikirjaa vieroittaakseen pettuleivän kansan vuoden 1701 "sieluntavarasta" — samaan aikaan kansanherätysten seura-
pirteissä kajahteli vapaasti uusilla sanoilla ja sävelmillä "toukomettisen ääni". Yhtä lailla jossain Kalanissa kuin Pudasjärvellä. Eikä varsinkaan rukoilevaisten ja lestadioilaisten laulutavassa ja laulun sanomissa ollut suurta eroa — molemmissa ammennettiin Ruotsin herrnhutilaisten *Siionin Wirsistä* ja akreniolaisten *Halullisten Sieluin Hengellisistä Lauluista*, jotka ovat pohjana myös 1893 uusituille körttikansan *Siionin virsille*. 1870-luvulta lähtien julkaistiin lestadiolaisten lauluntekijöiden virsivihkonen toisensa jälkeen, kunnes nuori O.H. Jussila katsoi ajan kypsyneen ja toimitti 1916 *Siionin laulujen ja virsien* ensimmäisen laitoksen. Rohkeasti ja samalla hienovaraisesti, suurta hengellistä ja esteettistä tyyliä noudattaen hän kokoili, suomensi, muokkasi ja sepitti vuosisatojen vaihteen monisuuntaisesta laulustosta sen perusaineksen, joka sitten tuli määräämään vanhoillislestadiolaisten laulun ilmapiiriä. 1700-luvun lopun laulut hän jätti paljon alkuperäisempään muotoon kuin Wilhelmi Malmivaara omassa Siionin virsien versiossaan; tarvittaessa Jussila sentään lisäsi vanhurskauttamis- ja seurakuntaoppia, mutta alkuperäisen akreniolaistaulun tyyliä uskollisena:

En armoasi ansaitse,
vaan luotan laupeuteesi,
rakkaaseen sydämeesi.

Ja koska tahdot puhdistaa
saastaisen sydämeni,
vanhurskaudellas vaatetta
mun alastomuuteni,
niin käskystäs käyn huoneesees
sun valtakuntahasi,
seurahan palvelijaisi.

Sun armoääntäs kuuntelen
saarnassa sovituksen,
sun haavojasi suutelen...

Tämäkin "Halullisten sielujen hengellinen laulu" (nykyisessä virsikirjassa N:o 286) kuuluu niihin kymmeneen herännäisvirsiin, jotka nimenomaan körtti-
muodossaan pääsivät vihdoinkin viralliseen virsikirjaan 1938. Samaan aikaan kun O.H. Jussila laajenteli laulukirjaansa yhä vahvistuvan lestadioilaiskristillisyyden käyttöön, oli körttivirsiä jo yritetty kelputtaa koko kirkon virsikirjaan: vuoden 1923 lisäviikkokomitean ehdotukseen. Niidenkin piti odottaa vielä 15 vuotta! Sama Jumalan Hengen haudutteleva johdatus, joka antoi 1800-luvulla syntymäsuojan kansanherätysten oma-
leimaiselle lauluarteistolle, oli ilmeisesti nyt talvisodan aattonakin mukana: edessä oli raskaat kamppailun ja sotien jälkeisen murroksen ajat, nyt ei Lönnrotin ja Suonion vähän koulumestari-
mäinen ote olisi riittänyt, vaan piti saada voimaa syvistä lähteistä! Ja saatiinkin. Nyt vihdoinkin oli vuoro kansanherätysten keskellä syntyneiden tekstien ja koraalimuunnelmien päästä lämmittämään ja rohkaisemaan koko Suomen kirkkoa.

Runkona oli tietenkin vuoden 1923 lisäsehdotus, jonka lisäksi körttilinjaa vahvisti Aukusti Oravalan hallitseva asema vuoden 1938 komiteassa. Herännäisvirsitekstejä on "talvisodan kirjassa" lähes 50, eri tahoilta Suomea koottuja herännäis- ja rukoilevaiskoraaleja yli 100, niistä monet useaan kertaan eri teksteissä. Väinö Havaksen ansiota on, että lestadiolaistekstejä pääsi jo tuolloin

mukaan kuusi, suunnilleen saman verran kuin (K.V. Tammisen ansiosta) evankelisten lauluja; lestadiolaissävelmiä saatiin vain kaksi. Väinö Havas, joka kuului kirkolliskokouksen virsivaliokuntaan, ennätti tuon suppean työvaiheen aikana muokata Siionin laulut "Kirkastukoon aamunkoitto" (Gustaf Skinnari, nyk. VK 301), "Muista, Herra, kerran vielä" (Juhon Ranginen, nyk. VK 169), "Sun armoalttarillasi" (O.H. Jussila, nyk. VK 316) ja myös "Suo Jeesus rakkaani" (Frans Andell, nyk. VK 314). Hänen omia virsiään tuli mukaan kaksi, hiukan opillinen rippivirsi "Kun tunnon taakan alla" (nyk. VK 291) ja riemullinen, jyrävä kiitosvirsi "Maan ja taivaan Luojan" (nyk. VK 344).

Lisäviikkokomiteassa, jonka työn tuloksena v. 1963 liitettiin edelliseen virsikirjaamme yhteensä 45 lasten ja nuorten,

lähetyksen ja palvelun sekä työelämän virttä, olin sihteerinä ja samalla edustamassa lestadiolaisvirsiä. Niitä, kuten muidenkin herätysliikkeiden perinteisiä lauluja, saatiin mahtumaan lähinnä vain nuoriso-osastoon: O.H. Jussilalta "Oi kuulkaa, nuoret, Jeesus etsii teitä" (644) ja Pauli Luodonpäältä "Me nuoret Herran seuraajat" (648). Nämä molemmat putosivat uudesta virsikirjasta pois. Palveluvirsiin tuli Väinö Havaksen itsetutkiskeluvirsi "Oi armahda, Kristus, niin kaita on tie" (668), joka kuvastaa jäntevällä tavalla Havaksen karua, ankaraakin tapaa tilittää omaa kilvoitustaan. Lasten virsiin tuli "Nyt kulkee halki korpiin" (638), jonka alkuversion olin seipittänyt Reisjärven kansanopiston "Lapsen tie" -lehteen sävelmänään "Oi Jumalan, kuink' iloitsen".

Monesti kokoonnuttiin myös Kodin ystävien luona seuroihin veisaamaan ja puhelemaan. Vasemmalta Marjatta Soisalon-Soininen, Impi Jylhä, Hilma Jokela, Irja Tervo (Pelkonen) ja Pentti Tokola. Edessä Pekka Paulasto.

Ennen nykyistä virsikirjaamme on siis lestadiolaislaulujen pääsy kirkon yhteiseen virsiaarteeseen ollut melko työlästä. Liian monessa laulussa vierastettiin seurakuntaoppia, varmaan myös alkuperäistä herrnhutilaisvirren ”verihaavojen” ja toisaalta ”kotimaan ikävän” korostusta. Ei nähty sitä korvenkulkijoita niin lempeästi hoivannutta lepoa ja iloa, joka kuitenkin on kaikkein luonteenomaisin perinteiselle, meditatiiviselle lestadiolaislaululle! Meditatiivisuus, sisäänpäin hoitava mietiskely, ei lestadiolaislaulussa milloinkaan irrotu tunteiluksi, vaan ankkuroituu Golgatan ristillä riippuvan Vapahtajan kärsimysmuodon ja hänen sovintotyönsä katselemiseen. Jos tämä ”katselu” on alkuperäisissä herrnhutilaislauluissa useimmiten yksilön, minä- tai sinämuotoisen sielun hartautta, se tyypillisessä lestadiolaislaulusa usein avartuu ”meidän”, ”teidän”, koko ”Siionin” turvalliseksi tutkiskeluksi, vieläpä niin että Golgatan voiton mäki alkaa säteillä pääsiäisen valoa:

Aurinkomme ylösnoui,
paistaa voittovuorella!

Golgatalla paistaa vielä
tuo voitonaurinko,
joka jo silloin nostettiin,
kun sota voitettiin.

Lestadiolaislaulun ytimenä on Isän rakkaus, sovitetun Isän sydän, joka loistaa hänen Poikansa uhrissa ja voitossa. Golgatan vuori vaihtuu näissä pitkäperjantain ja pääsiäisen lauluissa aivan huomaamatta ”Siionin vuoreksi” — jolloin ollaankin kotoisesti tutussa laumassa, maasta ostettujen joukossa. Ehkä nämä, meille ”Pohjolan kristillisyyden” kasvatteille tuttuakin tutummat liukumukset ovat tehneet lauluperinteemme vieraantuneiseksi Siionin virsien rukousta ja sanaa viljelevälle, kaipaajan paikalla viipyvälle veisaajalle. Minulle puolestani oli yllätys, kun eräät uuden virsikirjaehdotuksen herännäisarvostelijat hämmästelivät, miksi niin monessa uudessa virressä pu-

hutaan Golgatasta... Tämä sana joka meille lestadiolaisille on ”lepopaikka suloinen”, voikin virittää toisten mielessä synkkiä, ahdistavia kuvia.

Joka tapauksessa kävi niin, että uusimman virsikirjaamme tuli lisää neljä perinteistä ”Siionin laulua” sekä yksi Tornionlaakson lestadiolaisseudun laulu (Göran Widmarkin ”I tron under himmelens skyar”, Niilo Rauhalan suomennoksena ”Myös isämme uskoivat ennen”, 178) ja Väinö Havaksen kuulas, Keski-Suomen ja ikuisuuden maisemat sanattoman kauniisti yhdistävä suvivirsi ”On kaunis synnyinmaamme” (574), jonka seesteisyyttä tehostaa Toivo Kuulan sävelmä.

Vuoden 1986 virsikirjaa kymmenisen vuotta valmistaneessa komiteassa ei enää ollut tärkeintä valvoa eri herätysliikkeiden kiintiöitä, saaliinjakoa. Nyt evankeliset, heränneet ja usein lestadiolaisetkin jäsenet — Anna-Maija Raittila ja Niilo Rauhala — tähtäsivät yhdessä siihen, että muutosten ja murrosten koettelemana kirkolle saataisiin evankeliumin lämpöä ja valoa, rohkea suunta tulevaisuuteen ja keskinäiseen yhteyteen. Edellinen virsikirja — ja taas on syytä mainita Jumalan Hengen hyvä johdatus! — on ollut valmistamassa tietä elävän yhteyden kokeamiseen ehkä juuri noilla kymmenillä herännäis- ja rukoilevaiskoraaleillaan ja aidoilla rukousikävän teksteillään. Lestadiolaisseuroissa käytettiin solidarisesti perusveisuukirjana virsikirjaa talvisodasta lähtien — ja siitähän minäkin olen ”sisäisen ekumeniani” imenyt: Johan Kahlen, Lars Nybergin, Anders Odheliuksen kointähtivirsistä!

Uuden virsikirjan muotoutumiseen vaikutti 30 hengen palauteryhmä, johon kuului kolme SRK-lestadiolaisuuden edustajaa Oulun hiippakunnasta. Näiden aktiivisella tuella mukaan tuli esimerkiksi ”Tulkaa kaikki kotiin, tulkaa” (Johannes Laurila, 149), joka kuuluu aniharvoin ulospäin suuntautuviin, parannussaarnaa sisältäviin lestadiolaislauluihin, tai opettavainen ”Jeesus sanoi omilleen” (Leonard Typpö, 180), jossa on evankeliumin läpikäynti seurakuntakuva, viinipuu oksineen. Mutta lämpimämmän, tosi kiitollisen vastaanoton ovat eri

tahoilta saaneet kaksi muuta perinteistä Siionin laulua: Helmi Mäkeläisen "Voisinpa Jeesuksestani", jota siivittää eloisa pohjalainen kansansävelmä (343), ja Leonard Typön sulasta kukkamedestä syntynyt pääsiäislaulu "Aurinkomme ylös-nousi" (105). Se läpäisi jopa kirkolliskouksen seulan, kaikki kummastelut "toukomettisistä" ja "Edomin lounatuu-lesta"... Eikä sitä komiteassakaan vaadit-tu pahemmin muokattavaksi; oivallet-tiin, että Korkean veisun kieli sellaise-naan puhalttaa lämpöä, joka ei kommentaareja kaipaa:

Kesälinnut taivaan alla
iloisina lentävät.
Sulaneena sydämellä
laulaa toukomettiset.
Elämä ja autuus loistaa
Herran seurakunnassa.
Aurinko on ristin päällä
valkea ja punainen.

Sama "rauhan tyven, puhdas ilma" vir-tailee myös Niilo Rauhalan omissa virsis-sä, uskovaisen perheen, lasten ja nuorten ja äitien virsissä (466, "Oi Herra, kaiken luoja"; 468, "Syliisi hellään sulje"; 507, "Herra, lahjanasi sain"), ja erityisen herkkänä perusturvallisuutena virressä 395, "Jo ennen syntymääni". Se oli alkuaan aiottu kastevirreksi, ja kokonaisval-taisella tavalla se ylistää ihmislapsen oi-keutta omaan syntymäänsä, tehtävänsä, ainutkertaiseen Jumalan omana elämi-seensä:

Näin laupeuden syli
minua ympäröi,
kun olit lähempänä
kuin äidin sydän löi.

Jo idussani sykki
elämä ihmeineen.
Loit täyden tarkoituksen
sen hetkeen jokaiseen

Kuin kirkas aamutähti
iloihsee taivaalla.
saan valtakunnassasi
vapaana iloita.

Niilo Rauhalan vakaa, hiljaisen kirkas ää-ni soi aitona silloinkin, kun hän joutuu sulauttamaan ajatuksen seurakunnasta, maan päällä vaikuttavasta Jumalan valta-kunnasta ja armolasten joukosta, niihin-kin teemoihin joihin se ei välttämättä kuuluisi: kirjoittaessaan syntymäpäivän-viettäjäälle (470, "Kirkkaat riemun äänet soivat"), sairaalle (479, "Sinussa, Kris-tus, luotiin kerran" ja 604, "Oi Herrani, kun matkani"), vanhukselle (528, "Luoksemme päivät menneet") tai pien-tä lasta hautaaville vanhemmille (248, "Jeesus, joka lempeänä itkeviä lähes-tyt"). Virressä 249, "Pois kirkas suvi kul-kee", ollaan keskellä uskossa nukkuneen saattojuhlaa ja ylistetään kuolleista nous-sutta Jeesusta, Nisunjyvää. Tällaisten hautajaisten valoisa pääsiäistodellisuus luo virteen kotoisen turvallisuuden. Eh-kä kaikkien kauneimmillaan hänen poh-joinen uskonkokemuksensa on Emmaus-virressä 476. "Armahtajamme, leipä ikui-nen, / nyt avaa meille rakkauden tie."

Ylitornion kansanopiston opettajan Leena Impiön virsistä erityisesti kahdes-sa lestadiolainen kasvatuskristillisyyden ihanne avartuu minkä tahansa suomalai-sen perheen innoittajaksi. Kastevirsi 218 korostaa perheen ystävien, erityisesti kummien, merkitystä lasten kasvulle. Kodin virressä 464 mennään syvälle ki-peisiinkin ongelmiin, joihin aina yltää avuksi evankeliumin todellisuus.

Voi itsekkyyks ja kiire
niin meidät sokaista,
ettemme lainkaan huomaa
läheisten tarpeita.
Rukoilla silloin saamme,
työn paineet, kuormat jaamme
Kristuksen hoivassa.

Anna-Maija Raittila

...RAKKAMAA, NARKAUS, KILPI, SAARIJÄRVI, PALOVAARA...

Vanhempani olivat yrittelijäitä. Isäni varsinainen ammatti oli toimia työnjohtajana maantien rakentamisessa ja kunnossapidossa. Hän oli samanaikaisesti maanviljelijä. Kansaneläkelaitoksen perustamisesta lähtien isäni oli kotipitäjäni sivutoiminen piiriasiamies. Kesälomia hän käytti linja-autonkuljettajien kesälomien tuuraamiseen.

Oli itsestään selvää, että poika kulki monessa isänsä mukana. Yhtä selvää oli, että kaikkea piti oppia jossakin määrin tekemään. Mieluisimpiin kuului toimia rahastajana — alle 10-vuotiaana — isäni istuessa linja-auton ratissa. Pysäkit, hinnat, välimatkat piti osata ulkoa, vaikka taulukkokin oli, mistä katsoa. Tätä kirjoittaessani kokeilin, vieläkö osaan linjan pysäkit ulkoa kuudessa sekunnissa. Seitsemän siinä meni. Näin ne ovat: Rovaniemi, Issakainen, Taipale, Vahtola, Rakkamaa, Narkaus, Kilpi, Saarijärvi, Palovaara, Portimojärvi, Saukkojärvi, Nuupas, Vilmilä, Ranua, Kuha, Herva, Kumpuvaara, Saarela, Mustavaara, Impiö. Päätepysäkki oli sukuni kylä, jossa isät olivat asuneet ainakin 350 vuotta. Olipa siellä mukava heinäkuun iltana serkkupoikien ja setien kanssa vetää nuottaa päivän rahastamisen jälkeen.

Mukava oli olla mukana tietyömaalla. Varsinkin ruokatunnilla, jolloin joku sakista uskalsi panna taskukellonsa riippumaan puun oksaan ja kelloa sai ampua pienoiskiväärillä. Pienillä pennin paukuilla, kuten sanonta kuului. Ampumisoikeus maksoi 50 penniä. Toisinaan jouduttiin ampumaan kymmeniä kertoja. Joskus kello rikkoutui hetimiten.

Aioin tiemestariksi. Saisin ajaa mustalla autolla kuten Viirin Matti, isäni rovaniemeläinen esimies. Pääsin kouluun Haapavedelle. Se oli varsinainen etuoikeus. Keskikoulun jälkeen vanhempani sanoivat, että saat jatkaa. Koetetaan löytää koulurahat. Jatkaessani herätys kulki

läpi koulun. Suunnitelmat alkoivat muuttua. Mielessäni pyöri suunnitteluinsinöörin ammatti. Papinkouluksi se muuttui.

Mistä Ylioppilaskodissa arvattiin kääntyä minun puoleeni, kun jonkun tehtäväksi tuli lähteä kaupittelemaan kodin hyväksi Maitojyvä-lehteä? Ja muutenkin kerjäämään tukea juuri perustetulle kodille. En vieläkö tiedä. Luulen, että olin tullut kertoneeksi joillekin rakkaudesta Suomen Kulkuneuvot -kirjaan, aikataulujen kirjaan, "Turistiin". Oli selvää, että enemmän pidin kulkuyhteyksien suunnittelusta kuin Sainion Matin latinan tunneista. Varsinkin kun hän huomautteli ilmeisen kiusallisesti. Kun kysyttiin sijamuotoa, sanoin jossakin kohdassa: "Sana on inessiivissä." Sainio kysyi: "Herra Impiö, onko kissa inessiivi?"

Minua pyydettiin kesäksi 1949 edellä mainittuun tehtävään, joka merkitsi kiertelemistä seurapaikasta toiseen ympäri valtakuntaa. En tainnut hetkeäkään epäroidä. Mieleeni tuli linja-auton rahastus, ihmisten asioiden hoitaminen Rovaniemellä. Ajatelkaa: Liki päivittäin sain käydä asioilla itsensä Robert Saastamoisen liikkeessä! Tänään se merkitsisi, että on käynyt Agadirissa tai Kairossa. Ja ne Torkkolan baakelsit. Isäni oli reilu kaveri. Kun hoitelin ihmisten antamat asiat, niin mentiin Torkkolaan.

Ja sitten se aikataulujen lukeminen viiden vuoden ajan, jonka Haapavedellä kävin koulua. Aina kun uusi "Turisti" ilmestyi, koetin katsoa, löytyykö nopeampaa uutta yhteyttä kotipitäjääni. Aina petyin. Samat linjat ja samat mielikuvituksettomat välineet.

Mitä kokisinkaan Maitojyvän kaupittelijana? Taisin vähän yliarvioidakin tulevat kokemukset. Koko valtakunta kenttänä. Jo siinä täytyy olla yhteyksiä. Varmuudella vaihtoehtoja. Halvin ei ole aina

Iloinen ryhmäkuva ensimmäisiltä yhteyden vuosilta. Lassi Impiö istuu keskirivissä oikealla, takana alkuvuosien uskollinen apuemäntä ja sieluhuoltaja Sylvi Salmi. Edessä mm. Leena Anttila (Impiö).

paras. Tehokkuus myynnissä, yhä useampien ihmisten tapaaminen jne. Siinä pyöri päässä mahdollisuuksien maailma. Ja mistä tietää, vaikka olisi baakelseja. Tai jotakin muuta. En kadu. Niitä oli. Suolaista ja makeaa. Ystäviä tuli. Elinikäistä Suomen tuntemusta. Siitä on ollut arvaamatonta hyötyä jopa valtakunnallisesti tärkeissä vaiheissa. Ensiksi 1968 lumen peittäessä Lapin perunapellot. Etelä heräsi pottutalkoisiin. Jouduin Suomen maantieteen tosi tenttiin. Eduskunnassa myöhemmin kertosin monesti Maitojyvän reitit.

Kaikkein merkittävin käytännön hyöty Maitojyvä-matkailusta oli minulle rakennuttaessani Reisjärven kansanopistoa. Jouduin kiertämään vuosien ajan sadoissa tilaisuuksissa eri puolilla maata. Parin kesän aikana opiston työmaalla oli yhteensä n. 1500 tiilentekemisen talkoolaista. Maitojyvän kaupittelusta oli väli-

tön yhteys opiston markkinoimiseen. Entiset tuttavuudet ja ystävyudet olivat säilyneet välillä olleet vajaat kymmenen vuotta. Nimi vain alkoi vaihtua yhä useamman suussa. "Maitojyvästä" tuli Laurentius Monistaja. Raittilan Pekka taisi nimen ottaa käyttöön varsinkin sen jälkeen, kun osallistuin keskusteluun seurakuntaopista, kasteesta ja ehtoollisesta tunnettuina luterilaisesta tunnustuksesta luopumisen vuosina.

Entäpä itse Maitojyvä-lehden kaupittelu ja Ylioppilaskodin toiminnan ja tarpeiden esittely? Lyhyesti kuvaten kesä meni Raamattu tai Turisti kädessä. Matkustaessani seurapaikasta toiseen tein koko ajan seuraavien viikkojen matkaohjelmaa seurailmoituksia selaten ja Turistia tirkistellen. Vatsa meni löysälle, kun seurapaikalla alettiin puhua tehtäväni suoritettua tähän tapaan: Emme päästä veljeä lähtemään. Se tai tuo puhu-

ja ei ole saapunut. Silloin oli hätää myydäkin. Täisi olla tiukinta Yli-Iin kirkon sakastissa. Olin jäänyt ylimääräiseksi päiväksi sen jälkeen, kun seuraavan paikkakunnan taholta oli annettu lupa, että saan myöhästyä heidän seuroistaan. Ainoa saarnamies oli jo neljättä kertaa saarnatuolissa samana päivänä, ja minua odotti seuraava vuoro, neljäs sekun. Raamatun lehdet kastuivat, kun kädet hikoi-
 livat. Tekstiä ei löytynyt. En muista, mistä luin, kun pakon edessä seisoin saarnatuolissa. Parasta oli kuitenkin se, kun paikkakunnan uskovat lämpimästi hyvästelivät ja aivan vilpittömän tuntuaisesti sanoivat: ”Pelastit, veli, tilanteen.” Muistelen sanoneeni: ”Tuota näkökulmaa en tajunnut sakastissa.”

Entä sainko baakelseja? Kyllä pidettiin hyvänä. Parasta etukäteen ajatellen oli, kun Viinijärven pappilassa Mäntylän Annikki sanoi, että mene mansikkamaalle ja poimi tuo sanko täyteen. Syödä saat niin paljon kuin jaksat. Enhän minä ollut koskaan syönyt niin paljon mansikoita kuin mitä jaksan syödä. Muutaman tunnin kulluttua oli lähtö junalla Joensuusta yöty myöten Ouluun. Kun tulin mansikkamaalta, minulla oli huono olo. Kuume mitattiin. Sitä oli 40 astetta. Olipa tulinen yö junassa. Sen jälkeen en ole syönyt kerralla mansikoista niin paljon kuin olisin jaksanut.

Eräs syy valintaani Ylioppilaskodin asiamiehiksi, kuten virallisesti sanottiin, saattoi olla hintelyteni. Olin tuolloin

Ylioppilaskodin ystäväpiiriin kuuluvia teologian ylioppilaita vakavoituneina lukuvuonna 1956—1957. Eturivissä vasemmalta: Erkki Koivuova, Timo Holma, Esa Anttila, Paavo Sillanpää, Erkki Koskimäki, Onni Norvasuo, Antti Uljas; toisessa rivissä: Antti Saari, Jaakko Suomala, Ilmo Pulkamo, Aarne Huima, Juhani Rantakylä, Aaro Leipälä, Hannu Pelkonen; kolmannessa rivissä: Pentti Kopperoinen, Jouko Kärkkäinen, Esko Häkli, Hannes Torkki, Risto Saulio, Tapio Holma; ylimmissä rivissä: Aarno Haho, Pentti Tokola, Vesa Kautto, Sakari Honkanen, Raimo Lampinen, Pertti Juvonen.

Kuvan omistaa rovasti Sakari Honkanen.

laiha poika lappalainen. Sopiva kerjäläisen prototyyppi. Kun Kinnulassa olin tehtävääni parhaimman jälkeen hoitanut, tuli rakastettava Lepinsalon Huldatti ja vilpittömällä säälillä julisti: "Kuule poika. Jos Jumala suo ja sika terveenä pysyy, lähetän sinne ylioppilaskotiin jouluksi paistin." Ja niin tuli. Vuosien jälkeen perheelläni oli kesäpaikka Kinnulan Muholassa. Kyllä monet kerrat Hulda ja Einari Lepinsalon kanssa ihmeteltiin, miten tehokas oli porsaan paisti kohdallani.

Maitojyvä-nimi lehdelle on tyypillistä kristillistä nostalgiaa. Haluttiin jotain kaunista, herkkää, alkuperäistä, Laestadiukselta saakka. Kyllä nimeen sisältyy kaiketi sitä huolta, joka Ylioppilaskodin johdolla oli tästä "pienestä peltopalasta". Todellakin, ettei pakkasen panisi näitä maitojyviä. Pakkasta on ollut. Rajuilma on raivonnut. Lehtikin on juhlakalu. Mutta Ylioppilaskoti on ylioppilaskoti. Eri aikoina saattaa olla erilaista. Hengel-

lisestikin. Meidän ei pitäisi unohtaa muistelustemme ja vuosikymmenien taikaisten kaipausten keskeltä pääasiaa. Tänään pääkaupunkiseudun ankean asunotilanteen keskellä edelleen on tarjolla monille opiskelijoille katto pään päälle. Sehän on lähtökohtakin, Jumala on Hengen antaja niin Ylioppilaskodissa kuin jokaisessa kodissa.

On syytä arvostaa tämän päivän Ylioppilaskodin toimivaa johtoa aivan kuten ensimmäisiä puurtajia. Toki vaikeudet olivat neljä vuosikymmentä sitten toisenlaiset. Nyt ne ovat erilaiset. Ei välttämättä vähäiset. Yksi asia on sama. Asenteiden, tahdon, tulee olla Lepinsalon Huldan myötämielen, lähimmäisen rakauden, Jumalan mahdollisuuksien varaan laskeutuvan: "Jos Jumala suo, ja sika terveenä pysyy, lähetän sinne ylioppilaskotiin..."

Lauri Impiö

YLIOPPILASKODIN STUDIA GENERALIA

Sodan jälkeisellä opiskelijalla oli kova paine selvittää opinnoistaan mahdollisimman lyhyessä ajassa. Opintolainoja ei ollut saatavissa samalla tavalla kuin nykyisin. Rahavarat, saatiinpa ne sitten vanhemmilta, kesätienesteistä, talvisaikaan opiskelun ohella ansaittuna tai tavallisen korkoisina pankkilainoina, olivat varsin vaatimattomat. Käytettävissä olevien rahojen niukkuutta osoitti sekin, että monelle oli taloudellisesti edullisempi ratkaisu jäädä pääsiäisen ajaksi Helsinkiin kuin matkustaa kotiin. Toinen syy opiskelun jouduttamiseen olivat perheen perustamispaineet. Niiden lisäksi saattoi olla kilpailumielikin kannustamassa nopeaan valmistumiseen, ja mitä muita kiirehtijöitä liekään ollut.

Suuri vaara oli, että opiskelija kehittyi vain omaan aineeseensa ja siinäkin vält-

tämättömimpään. Sotaa edeltäneiden aikojen laaja-alainen akateemisuus oli hukassa herätäkseen hiemen eri muotoisena, mutta kuitenkin vapaamielisen avarena 1960-luvun opiskelijamaailmassa.

1940- ja 1950-luku synnytti varsin putkisilmäisesti katsovia ja ajattelevia virkamiehiä, jotka ovat myöhempinä vuosinaan joutuneet avartamaan näköalojaan joskus varsin kipeidenkin vaiheiden kautta, elleivät ole jääneet turvalliseen kapea-alaisuuteen. Monet 1960- ja 1970-lukujen vaihteen opiskelijat ovat toimineet akateemisten vanhempiensa näköalojen avartajina.

Ylioppilaskodin perustamisen aikana ja sen alkuvuosina useimmat opiskelijat

Käytäväkeskustelut olivat ensimmäisten opiskelijapolvien elämässä vaikuttavin instituutio. Ne ovat säilyttäneet asemansa muutostenkin paineissa.

tulivat kotiimme varsin ahtaista ympyröistä, maaseudun syrjäkylistä tai maakuntakeskusten kaupungeista, joissa henkinen liikkuma-ala oli hyvin kapea. Me olimme kasvaneet turvallisissa lestadiolaiskodeissa tai paikallisten lestadiolaisseurakuntien suojissa, joiden keskuudessa vain harvoin oli elämää avarammin kokeneita johtajia tai saarnaajia. Kuviota täydensi vielä muutama käännyttäjä, joiden tarve tunnetusti on olla ahdas ja nähdä asiat kapeasti.

Suuriarvoista ja avartavaa oli ikänsä seurapirtissä istuneelle teologian opiskelijalle kuulla miten ajatellaan asioista luonnontieteissä, geologiassa, psykologiassa, teknillisessä tiedekunnassa. Ylioppilaskoti edusti meidän aikanamme monipuolista opiskelijamaailmaa.

Ilta illan perään kokoontui alkuillasta ruokasaliin ja loppuillasta käytäväkeskusteluihin väkeä. Näissä keskusteluissa joskus jopa kiivaasti ja kipeää tehden asetettiin toisen eteen tietoja ja uutta avartavaa ajattelutapaa. Nämä käytäväkeskustelut veivät kyllä mahdollisuuden lukea nopeasti tentteihin, niinpä moni tentti siirtyi seuraavaan tai seuraaviin vuosiin, mutta samalla putkisilmäisyys

Pojat Irma Rantalan (Anttila) kahvivieraina. Vasemmalla Pekka Välitälo, oikealla Yrjö Karanko. Huomaa Yrjön käden asento!

väheni ja heräsi halu saada asioista vähän syvempää ja laajemmalle ulottuvaa tietoa. Meissä ei ollut monta Anna-Maijaa, joka samanaikaisesti yo-kodin käytävässä luki Holmqvistia, kutoi ihastukselleen villapaitaa ja keskusteli innokkaasti humanismista liittäen sen johonkin joensuulaiseen kristittyyn. Useimpien meidän resurssit riittivät vain keskusteluun, siihen osallistumiseen tai sen kuuntelemaan. Mutta se olikin suurenmoinen asia!

1950-luvun puolivälin jälkeen tuli monille opiskelijoille tarve siirtyä loppuvuosikseen pois ylioppilaskodista valmistuakseen opinnoissaan. Ihmettelin sitä siitä kuullessani. Ihmettelin siksi, että eräs suurimpia lahjoja, joita tunnen saaneeni ja josta yhä olen kiitollinen, on minulle ollut se, että ylioppilaskoti tarjosi syrjäkylän maalaispojalle mahdollisuuden katsella avarammalle ja nähdä erilaisia ajattelutapoja eri tieteenhaaroja edustavan opiskelijajoukon keskellä. Studia generalia-luentosarja oli ylioppilaskodin käytävällä jatkuva tapahtuma.

Kiitos siitä 40-vuotiaalle Ylioppilaskodillemme!

Pekka Välitälo

Vappuna, kenties v. 1953. Vasemmalta Erkki Koivu-rovana lainatussa poliisin puvussa, Sylvi Salmi, Tapani Karjarinta, Leo Iikka Vuotila ja Esa Anttila. Iikka Vuotila oli yksi Kodissa asuneista merkittävistä kirjailijoista. Esikoisromaanissaan Virrensiru (1963) hän ikuisti terävän syrjästäkatsojan kuvan Kodin ilmapiiristä.

VANHAN PAPIN TILITYKSIÄ

Vuosi 1942 oli värikkään ja kiemuraisen elämäni ikimuistoisimpia. Toukokuun alussa otin vastaan nuorena sotilaspappina, vain 22-vuotiaana, papintehtävät eräessä jalkaväkikopataljoonassa Syvärin virran tuolla puolen. Olin niin henkisesti kuin hengellisestikin aivan hajalla. Kämppekaverikseni annettiin minuakin nuorempi luutnantti, Tapani Raittila, nykyään kaikkien tuntema kuuluisa taiteilija. Kiihköttömästi ja tyrkyttämättä hän puheli kanssani ”tiestä ja matkasta”. Syyskuuisena iltana minulle kelpasi anteeksiantamuksen evankeliumi, jota sotilaspastori Reino Kallio ja Tapani Raittila saivat minulle kirkastaa. Kun vasta vuonna 1946 likeisemmin aloin tutustua lestadiolaisuuteen, minulle oli suuri järkytys todeta, kuinka lahkolaisväritteistä ”kristillisuus” useimmilla oli. Varsinkin ”Jumalan valtakunta”-ilmaisun holtiton käyttö ärsytti minua. Saatoin jopa kuulla sellaisenkin ihmeellisyyden, että ”Jumalan valtakunta” on valinnut johtokunnan tai lehden toimittajan. Otin tämän rohkeasti ja olemukselleni ominaisella teräväkielisyydellä esiin. Yllätys oli, ettei tämän sanojen väärinkäyttö tuntunut ketään häirinneen. Minusta oli helppo silloin, niinkuin on nykyisinkin, selviytyä vetoamalla kaikille tunnettuun valuvikaisuuteeni. Eräskin vanhempi veli, nyt jo autuaallisesti poisnukkunut sanoi: ”On samantekevää, mitä se Hämläinen puhuu.” Täisipa olla oikeassakin. Yllättävää oli, että Pekka Tapaninen jo 1940-luvulla ymmärsi minua. Hän lausui kerran profectalliset sanat: ”Kyllä ne nyt sinulle nauravat, mutta saattavat pian siirtyä sinun linjoillesi.”

Kun sitten vuonna 1949 Lestadiolaisten Ylioppilaskoti perustettiin, heräsi minussa iloinen toivo: Ehkäpä nyt saa-

daan forumi, jossa vapaat, vapaiksi ostetut, nuoret ylioppilaat rohkenevat keskustella, ottaa esille hankaliakin kysymyksiä, jossa toisiaan hoidetaan, ei lahkolaisväritteiseen orjuuteen, vaan todelliseen vapauteen, kristillisyyteen, joka nöyrästi ja rohkeasti tunnustautuu Kristuksen kirkon palvelijaksi eikä vain ”porukka-uskon” ylläpitäjäksi. Olen yhä iloinen siitä, että sain usein vieraila Ylioppilaskodissa ja pakista tulevien pappisveljien kanssa. Tuskinpa tein yhteenkään mitään vaikutusta, mutta ilokseni olen havainnut, että sen ajan ylioppilasta on tullut kirkkomme pappeja, joilla on Kristuksen evankeliumiin perustuva kirkkonäkemyks ja jotka jo vuosikymmeniä ovat jalosti palvelleet kansaamme ja kirkkoamme. Itsekin olen yrittänyt kilvoitella saman näkemyksen innoittamana, kirkkoherrana, lääninrovastina, asesorina, ja nykyisin vanhana ”hätävarepappina”, tosin koko ajan tuntien, kuinka testaamatonta ainesta olen.

Kun nyt Lestadiolaisten Ylioppilaskoti täyttää 40 vuotta, toivon että se saisi taikaisin jotakin 1950-luvun alun olemuksesta, että sieltä lähtisi kentälle Kristusta ja hänen kirkkoaan palvelemaan nuoria pappeja, joille palkkataulukot, vapaa-ajan ongelmat ja stressit eivät olisi keskeistä, vaan tärkeintä olisi ilo saada palvella, ilo kulua viranhoidossa, oikeus olla itsensä näköinen ja kaltainen, lupa epäonnistuakin. Tärkeintä olisi, että niin me vanhat kuin te nuoretkin jaksaisimme nöyrästi viihtyä sillä lähteellä, joka ”Golgatalla on avattu meidän tähtemme”.

Pentti Hämläinen

KRIISITALVI YLIOPPILASKODISSA

Kriisitalanteen objektiivinen ja kaikkien kokemuksiä vastaava kuvaus ei ymmärtääkseni ole mahdollista. Ei ainakaan silloin, jos itse elää mukana kriisissä. Tilanteeseen liittyy aivan liian paljon subjektiivisia tunteita. Pienet asiat nousevat suuriksi ja päinvastoin. Kirjoitukseni ei siis ole selvitys siitä mitä tapahtui, sellaiseenkin löytyisi varmaan lähteitä. Tämä on muistelmia lähes kolmen vuosikymmenen takaa. Muistelmia siitä mitä minulle ylioppilaskodissa asuminen muunmuassa merkitsi lukuvuonna 1960—61.

Sain kutsun ylioppilaskotimme asukkaaksi aloittaessani teologian opiskeluni syksyllä 1960. Lämmin lestadiolainen pirttikristillisyyden ilmapiiri otti vastaan fuksiteologin auttavana, holhoavana ja kaikki ongelmat selvittävänä. Suurin osa asukkaista oli teologian opiskelijoita. Minua tervehdittiin kyselemättä Jumalan terveellä. Minulle opastettiin suorin kulkureitti Fredrikinkadun seurahuoneelle 61 A ja varoitettiin rappukäytävästä B. Minut otettiin jäseneksi vanhempien veljien saunaporukkaan. (Se oli muuten edelliseltä vuosikymmeneltä peräisin

Pesäpallo-ottelut toisten ylioppilaskotien kanssa toivat yhteyksiä ulos päin, voitot nostivat itsetuntoa. Hilman kakkukahvit olivat paikintona.

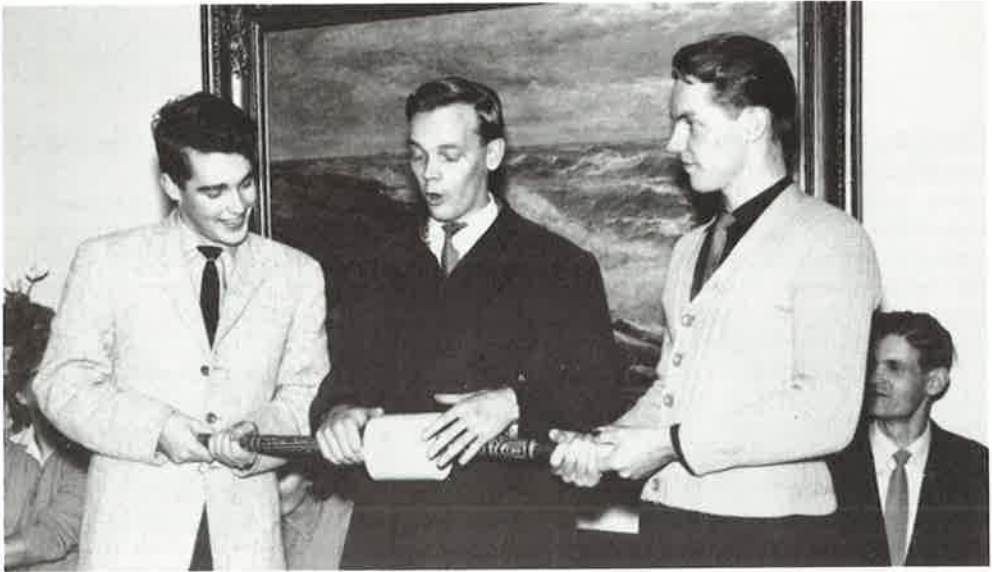
oleva tekn. yo Klemetin saunavuoro, jonka perintöä olin jakamassa.)

Me pelasimme pesäpalloa körttien, evankelisten ja konviktilaisten ylioppilaskoteja vastaan. Me yritimme kaikin keinoin voittaa herännäisylioppilailta enemmistöä YKY:n johtokunnassa. Me teimme Päivämies-lehdessä laajasti kuvattua linja-autoretken Wetterhofiin ja kymmeniä kävelyretkiä uskovaisten hel sinkiläisten koteihin. Se oli huoletonta me-kristillisyyttä, symbioottista suurperhe-elämää. Tünsin olevani osa uskovien seurakuntaa. Kotimme oli suuren herätysliikkeen lapsi, hemmoittelevan ja mustasukkaisen rakkauden kohde.

Tietysti kristillisyyden tilasta keskusteltiin aikaisemminkin. Mutta vasta Oulun puhujainkokouksen jälkeen, joululomalta palattaessa, tunkeutui todellisuuteen, ainakin siihen todellisuuteen, jossa minä elin, realistinen mahdollisuus yhteyden ja hyvinolontunteen särkyemisestä.

Ylioppilaskotimme keskeinen asema äitiliikkeen piirissä näkyi siinä, että vieraita kävi paljon. Tuona kevättalvena kodin emännän ”yksityishuone”, ruokasali ja käytävät olivat yhtämittaisten keskustelupiirien tiloja. Nouseva ahdistus ja epätietoisuus pakotti jättämään opiskeluboksin kirjoituspöydän ja liittymään piiriin lähinnä kuuntelemaan erisuuntaisia viestejä ulkomaailmasta. Jokainen vierailija oli kuin viestintuoja rintamalta ja taistelusta, jota käytiin jossakin ympärillä ja ulkopuolellamme, ja vähitellen myös keskellämmme.

Kotimme sisäinen särkyminen alkoi. Me emme olleetkaan samanlaisia. Lähtökohtamme ja sidonnaisuutemme olivat erilaiset. Kristillisyytemme perinteessä ei liene koskaan erityisemmin painotettu itsenäisen ajattelun merkitystä, vaan pikemminkin mukana pysymistä. Tämä merkitsi sitä, että juuri taustasidonnasuu-temme ohjasivat hyvin pitkälle sitä jakutumaa, mikä keskelleemme syntyi. Teologisen tiedekunnan anti siis jäi hyvin vähäiseksi.

Hämmentävän kriisin kynnyksellä huumori kukki Kodin yhteisissä juhlissa. Isäntä Aarno Haho lukee pухetta rullastaan avustajina Juha Pentikäinen ja Pekka Kinnunen.

Joillekin näytti kannan ottaminen kriisikysymyksiin olevan kadehdittavan ongelmatonta ja helppoakin, toisten oli pakko elää epävarmuudessa. Yleinen sanonta siitä, että mielipiteet taistelevat eimiehet, tuntui joka tapauksessa tuossa tilanteessa varsin ontolta ja epärehhelliseltä. Lestadiolaisten ylioppilaskoti lienee aina ollut tunteiden talo. Tuona kevättalvena aaltoilivat rakkaus ja viha, ahdistus ja epätoivo, epätietoisuus ja joskus ilokin. Ja kaikki tämä otaksuttavasti tiiviimmin kuin koskaan aikaisemmin. Uskonkysymykset säätelivät romansseja, seurustelua ja käytöstapoja aina hyvän huomeneen toivottamiseen asti.

Ylioppilaskodin vuosikokous, jossa koti lahjoitettiin ylioppilaskoti Maitojyvälle, oli juridisesti oikea ja asiallisestikin perusteltavissa kodin perustajajäsenten kannan huomioon ottaen. Se oli voimatoimenpide, joka ratkaisi kulissien takaisen taistelun ylioppilaskodin omistuksesta. Valtaosalle kotimme asukkaista se oli järkytys. Meillä ei ole enää kotia - tunnelma eli käytävillä. Useimmat huoneet sulkiivat ovensa. Keskustelu ja vierailut jatkuivat suljettujen ovien takana.

Sanotaan että kriisin läpikäyminen antaa edellytykset uudenlaisen elämän jatkumiselle. Näin tapahtui. Seuraavan lukuvuoden ylioppilaskoti oli jo uusi jo toisenlainen. Edellisen talven kysymyksissä kilpailtiin edelleen, mutta ilmapiiri oli toinen ja väki suurelta osin muuttunut. Opiskelu oli jälleen mahdollista, olkoonkin että se kotimme perinteessä lienee usein luettu vasta elämän kolmanneksi tärkeimmäksi asiaksi.

Kriisiaika tuo mukanaan sekä kipeyttä että löytöjä. Talvi opetti pohtimaan, mikä kristillisyydessä on oleellista ja luovuttamatonta. Se alkoi selvitä, että vaikeaa ja ihmisvoimille ylivoimaista on ”viiden kirjaimen kristillisyyden” löytäminen. Sitä se oli silloin ja on ollut sen jälkeenkin.

Ehkä tuo kriisiaika toi mukanaan jonkinlaista uutta aikuisuutta jumalanlapseuden sisällön käsittämiseksi. Vaikka se samalla merkitsi eriytymisen ja monessa suhteessa yksinäisen kristityn tielle lähtemistä sekä kodin että sen entisen asukkaan elämässä.

Pentti Huhtinen

ELÄMÄNI LOTTOVOITTO

Kun syksyllä 1961 aloitin opiskeluni Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa, oli opiskelijoitten asuntotilanne Helsingissä tosi vaikea. Onnellisia olivat varmaan ne oman kurssini opiskelijat, jotka olivat ajoissa hakeneet ja tulleet valituiksi Vironkadun ylioppilaskotiin. Itse asuin ensimmäisen opiskeluvuoteni alivuokralaisena Helsingin Kalliossa, mutta jo silloin tutustuin Lestadiolaisten ylioppilaskotiin, sen asukkaisiin, Ylioppilaskodin aina vieraanvaraiseen emäntään, Hilmaan, sekä moniin Ylioppilaskodin nuoriin ja vanhoihin ystäviin. Kun sitten ensimmäinen opiskeluvuoteni oli takana, oli minulle aivan kuin itsestään selvää pyrkiä seuraavaksi vuodeksi "Les-tiksen" asukkaaksi. Ja minut valittiin. Toisen vuoden syksystä lähtien asuin sitten neljä rikasta vuotta Ylioppilaskodisamme. Jälkeenpäin ajatellen nuo vuodet tuntuivat lottovoitolta elämässäni. En tiedä, osasinko silloin antaa Ylioppilaskodille sille kuuluvan arvon, mutta kun sittemmin olen pysähtynyt ajattelemaan noita vuosia, olen äärettömän kiitollinen taivaan Isälle siitä, että Hän johdatti minut tämän kodin suojiin. Miten hyvältä tuntuikaan asua keskellä Helsinkiä, lähellä yliopistoa, kristillisessä ylioppilaskodissa, kaikin puolin turvallisessa ympäristössä ja myös hengellisesti hoidettuna.

Erityisellä lämmöllä ja kiitollisuudella muistan Hilmaa, joka piti meistä opiskelijoista hyvää huolta. Hänen persoonallisuutensa on vaikuttanut minuun suuresti. Usein Hilman huoneessa tai alakerran käytävällä käytiin keskusteluja puoleen yöhön saakka. Hilma opetti meidät nuoret ylioppilaat rakastamaan ylioppilaskotia ja sen uskollisia ystäviä, jotka alusta lähtien olivat kuuluneet sen tukijoihin. Lähes joka lauantai-iltapäivä Hilman leitvottua pullaa ja rieskaa saimme me opiskelijat tehtäväksemme käydä viemässä lämpimäisiä Ylioppilaskodin ystävävanhuksille. Matkaan lähdettiin joskus hie-man vastahakoisestikin, mutta aina niiltä

känneiltä palattiin takaisin kiitollisin ja tyytyväisin mielin.

Toinen ylioppilaskodin ajoilta suurella rakkaudella muistamani ihminen onkin Impivaaran Hanna-täti. Hänestä tuli Hilman pullien ja rieskojen myötä uskollinen ystäväni, eräänlainen hengellinen äiti, jonka luona pistäydyin lähes viikoittain. Erkheikin Paavon kanssa istuimme usein Hanna-tädin luona laulamassa Siionin lauluja ja virsiä ja kuuntelemassa ja oppimassa syvällistä elämänviisautta lähes täysin sokean vanhuksen pienessä Kalevankadun yksiossä. Myös monet muut rakkaat vanhuksat muistuvat mieleen. Heitä ovat mm. Jutilan täti, Uudentalon täti, Mari-täti sekä Hanna-tädin sisko, Helmi Impivaara. He ovat niitä ihmisiä, joita en unohda koskaan. Kaikki he liittyvät oleellisesti opiskeluaikaani ja rikkaisiin Ylioppilaskodin vuosiini. Jälleennäkemisen toivossa heitä muistelen ja kiitän heistä jokaisesta taivaan Isää.

Heti ensimmäisestä opiskeluvuodesta lähtien Ylioppilaskodista muodostui minulle toinen koti. Sen jokainen asukas oli tavalla tai toisella läheinen. Yhteisiä olivat niin ilon kuin murheenkin aiheet. Ja aina kun ehdittiin, osallistuttiin myös kodin käytännön tehtäviin. Jokasyksyinen urakka oli mm. puolukoitten survoaminen ja säilöminen talven varalle. Urakan jälkeen Hilma tarjosi aina hyvät pulakahvit.

Ylioppilaskodissa asuminen oli myös hengellisesti hyvin rikasta aikaa. Lauantai-iltaisoin oli tapana mennä Vaasankadun seuroihin ja sunnuntai-aamuisin joukolla johonkin kirkkoon jumalanpalvelukseen. Mieleenpainuvia olivat myös kuukausittain pidettävät seurat Ylioppilaskodissa, jonne saapui puhujavieraista, pappeja ja maallikoita, ympäri maata. Monien heidän kanssaan solmittiin suorastaan ystävyysuhteita. Seuroissa meitä kaikkia hoidettiin evankeliumin sanalla, ja seurojen päätyttyä keskusteltiin uskonasioista niin nuorempien kuin vanhempienkin uskonsisarten ja -veljien

Ylioppilaskodin uskollisimpia ystäviä läpi vuosikymmenien olivat Jutilan täti ja setä. Heidän kotinsa ensin Eerikin-, sitten Pursimiehenkadulla oli monien opiskelijapolvien retriittipaikka.

kanssa. Myös jokapäiväiset iltahartaudet iltateen yhteydessä kuuluivat asiaan. Niistä oltiin poissa vain pakosta. Iltahartauksien pitäminen kuului talossa asuville teologipojille. Teologityttöjä tai muita opiskelijoita ei moiseen kelpuutettu. Tänä asiaa ajatellen tuntuu kummalliselta, ettei meille tytöille edes tarjottu iltahartausvuoroja, vaikka meille tiedekunnan käytännöllisissä harjoituksissa opetettiin hartauksien tekemistä ja pitämistä, Onneksi seuraavalle vuosikymmenelle tultaessa tilanne oli jo toinen.

Neljän opiskelutalven lisäksi vietin ylioppilaskodissa myös yhden kesän töissä. Tuon kesän jälkeen oli fyysinen väsymys, joka johtui siitä, että päivä päivän jälkeen kannettiin sänkyjä ja vuodevaatteita ylös ja alas ja taas ylös. Turistit tulivat ja menivät. Pesukone kävi päivät pitkät, väliin yötkin, ja hotellikeskus välitti majapaikkaa etsiviä yötä päivää. Kokemuksena tuo Helsingin kesä oli mahtava, vaikka uupumus olikin viedä voimat, etenkin kun usein oli annettava jopa oma sänky jollekin vierasmaalaiselle. Silti opin paljon tuona kesänä ja näin, että jokainen Ylioppilaskodin työntekijä, varsinkin Hilma, antoi kaiken itsestään, jotta syksyn tulleen taloon tulevat uudet ja van-

hat opiskelijat saisivat asua kohtuuhintaan "Lestiksen" suojissa.

Vuosien ja vuosikymmenien kuluessa Ylioppilaskoti on muuttanut muotoaan. Tänä päivänä se ei ole enää koti samassa merkityksessä, kuin se oli minun siellä asuessani. Silti uskallan ajatella ja toivoa, että myös tämän päivän opiskelijat kokevat ja huomaavat, millä rakkaudella Ylioppilaskotia on rakennettu ja vaalittu neljäkymmenen vuoden ajan. Jumalan siunaus on ollut sen yllä, niin kuin Hilma on ollut aina tapana sanoa. Ilman Taivaan Isän siunausta ja monien ystävien tukea, esirukousta ja vaivannäköä Ylioppilaskotimme tuskin enää olisi olemassakaan.

Kun itse tänä päivänä astun Vironkadun portista pihamaalle ja siitä C-oven portaita toiseen kerrokseen, vaikkapa vain johtokunnan kokoukseen, tunnen syvää kiitollisuutta Jumalaa, Hilmaa ja ylioppilaskodin ystäviä kohtaan. Ylioppilaskodin kautta olen saanut sellaista evästä elämäni, josta näkyy riittävän vielä vuosikymmenien päähänkin. On sellainen olo, niin kuin kerran elämässäni olisin minäkin saanut lottovoiton.

Sinikka Laine

LESTISMUISTELUKSIA PÄIVÄNTASAAJAN TUNTUMASSA

Opiskelemaan saapuvalla opiskelijalle Ylioppilaskoti soi turvallisen suojan. Oli hyvä aloittaa opiskelu vanhempien opiskelijoiden avustuksella. Orpouden tunne hävisi heti alkuunsa. Opiskelun rytmiin pääsi vaivattomasti.

Monet käytäväkeskustelut ovat jääneet mieleen. Yhdessä paranneltiin maailmaa. Ja monta kertaa hierottiin toinen toistemme kipeitä niskoja. Kahvistelut eri huoneissa kuuluivat asiaan. Yhteiset pienet juhlat toivat piristystä.

Lähetystyö ei ollut erikoisemmin esillä Ylioppilaskodissa. En muista, että siitä olisi puhuttu jokakuukautisissa seuroissa. Kuitenkin yksistä Lestiksien seuroista sain sysäyksen, joka pakotti minut lopullisesti kyselemään paikkaani lähetystyössä.

Oli lokakuun 6. päivä vuonna 1968 ja sunnuntai. Lestiksessä vietettiin seuroja. Tympeällä mielellä osallistuin niihin, lähinnä velvollisuuden tunnosta, kun en kehdannut olla poiskaan. En jaksanut kuunnella puheita. Puhujia oli kolme, yksi heistä Erkki Jokela. Se, mitä hän puhui yleensä, solui ohi korvieni, mutta yksi sana iski tajuntaani: ”Kristuksen rakkaus vaatii meitä.” ”Mihin se vaatii sinua? Mihin se vaatii minua?” Muuta en koko puheesta kuullut, mutta se oli tarpeeksi. Sana asetti minut selkää seinää vasten. Mitä tuo sana merkitsee minun kohdallani? Mihin Kristuksen rakkaus vaatii minua? En päässyt irti tuosta kysymyksestä. Jatkuvasti eri yhteyksissä törmäsin 2. Kor. 5:14–15:n sanoihin: ”Sillä Kristuksen rakkaus vaatii meitä, jotka olemme tulleet tähän päätökseen: yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet, ja hän on kuollut kaikkien edestä, että ne, jotka elävät, eivät enää eläisi itselleen, vaan hänelle, joka heidän edestään on kuollut ja ylösnoussut.” Jumala alkoi puhua minulle lähetystyöhön lähtemisestä. Jouduin kriisiin. Eihän minusta ole sellaiseen työhön. Olen arka ja

ujo. Minun pitäisi olla toisenlainen. En minä opi helpolla edes kieltä. Loppusyksystä opiskelu jäi sivuseikaksi, kun elämäntehtävää koskeva kysymys nousi päällimmäiseksi. Minun ei ole koskaan ollut helppoa suostua johonkin uuteen. Jumala on tarvinnut aikaa ja kärsivällisyyttä kohdallani.

Monet kerrat istuin alakerran ykkösesä ikkunan edessä kirjoituspöydän ääressä edessäni avoin kirja. Lukemisesta ei tullut mitään. Ajatukset harhailivat kaukana, ja kasvoilla oli miettävä ilme. Pelotti jo pelkkä ajatuskin, että minun pitäisi lähteä kauas Afrikkaan. Parille opiskelutoverilleni raotin salaisuuteni verhoa, toinen heistä oli Maija Rostedt, nykyinen Tansanian lähetti. Mieleissäni keksin kaikenlaisia esteitä, miksi en voi lähteä, mutta Jumala osoitti minulle, että esteet eivät olleet päteviä. Lopulta antauduin ja sanoin Jumalalle: ”Sinä tiedät ja tunnet minut. Jos voit käyttää tällaista, tässä olen, lähetä!”

Kun lähetys astui uudella tavalla kuvaan, suuntautuivat askeleeni yhä useammin lähetystalolle Tähtitorninmäelle. Liityin jäseneksi AVL:ään (Akateemisten Vapaaehtoisten Lähetysliitto), nykyiseen Opiskelijoiden Lähetysliittoon. Eteeni aukeni uusi, jännittävä maailma. Oli lähetystyö toki ennenkin ollut minulle tärkeä, mutta lähinnä olin ajatellut tukea sitä sekä taloudellisesti että esirukouksin.

Kun kerroin Ylioppilaskodin asukkaille lähetystyöhön lähtemisestäni, oli vastausten kirjo laaja; hyvin kriittisestä, lähes hyökkäävästä asenteesta lämpimään halaukseen. Mutta oli jännä huomata, ettei lausahduksilla ollut minuun enää mitään vaikutusta. Olin tehnyt ratkaisuni, valinnut oman tieni, ja sitä tietä tahdoin kulkea.

Tätä kirjoittaessani opiskelen Tansaniassa Morogoron kielikoulussa suahilia. Kielikoulun jälkeen aloitin työn uudessa Afrikan maassa ja uusien ihmisten paris-

Retket Ylitornion talvipäiville toivat virkistävän katkon kevätlukukauteen. Keskustelu käynnissä opiston ruokala-aulassa.

sa. Tuntui kodikkaalta tulla Tansaniaan, näiden lämpimien, ystävällisten ja osaa-ottavien ihmisten pariin. Ihmiset täällä ovat samanlaisia kuin mantereen länsipuolella, Angolassa, jossa lähes päivittäin vierailen ajatuksissani. Tansaniakin

on Afrikkaa. Täällä on hyvä olla. Tänne kuulun. Sen totesin tänään, kun istuin kolme tuntia kirkossa ja kuuntelin kuutatoista eri kuoroa. Ja elin mukana.

Ritva Marttala

OI NIITÄ AIKOJA...

Pääsy teologiseen tiedekuntaan ja Lestikseen syksyllä 1968 oli rovaniemeläiselle ylioppilastytölle suurten unelmien täytymys. Aikaisempiin lestisläisiin olin tutustunut Ylitorniolla ja tietysti Rovaniemellä monissa eri yhteyksissä. Vanhasen Leila ja Tötterö olivat suuren ihailuni kohteita. Ja Oravaisen (nykyinen Huhtinen) Malle jaksoi vuosikausia kirjoittaa minulle ihania kirjeitä juuri Lestiksessä asuessaan. Myöskin rippikouluopettajani Anna-Maija Raittilan kanssa olin kirjeenvaihdossa, ja taisin saada juuri häneltä suositukset pyrkiessäni Lestikseen asumaan.

Oli mahtavaa päästä samoille asuinsoijille, joissa aikaisemmat "pyhät" olivat majoilleet. Ja tietysti huikea vapauden tunne sykki mielessä, kun omasta elämästä sai vastata entistä itsenäisemmin. Fuksivuoden asustelin Sirpa Pelkosen (Heiskanen) ja Marjatta Korhosen (?) kanssa "kakkosessa". Elämä sujui ihan sopuisasti, mitä nyt Sirpan innokasta pa-

neutumista opiskeluihin välillä yritimme vähän taltuttaa.

Vanhempien opiskelijoiden tuella yliopisto-opiskeluun pääsi sisälle melko mukavasti. Mm. Marttalan Ritva ja Rosstedtin Maija jakoivat alttiisti neuvojaan. Suuri apu oli luentoprujuista, jotka kiersivät talossa. Tenttikirjoja oli myös helppo saada käsiinsä joko Lestiksen kirjastosta tai kurssikavereiden kautta. Luennoilla käytiin porukalla ihan tunnollisesti. Yläkerrassa asuneet kurssitoverini Iivarin Jussi ja Kannalan Kari taisivat käydä seuraamassa myös Vanhan Ylioppilastalon valtausta syksyllä 1968.

Fyysisestä hyvinvoinnistamme huolehdittiin Hilman ja mm. Pekosen Kaijan toimesta monipuolisesti. Mieleen ovat jääneet mm. talossa paistetut grahamkorput, joita iltateellä syötiin paljon...

Historiaa pääsin tekemään eräänä arki-aamuna, kun olin lähdössä hepreak tai kreikan luennolle kurssitoverini kanssa.

Opiskelijapolvien vaihtuessa 1960- ja 1970-luvulla Kodin ilme koki monia muutoksia. Vuosikymmenien vaihteessa seurojen ohjelmaan tulivat nuorten uudet laulut. Kuvassa Marjukka Mononen (Björklund), Erkki ja Heikki (Eki ja Wallu) Myllyluoma.

Toverini oli jo joutunut ulos Lestiksen ovesta, kun minä ryntäsin pitkän käytävän toisesta päästä hänen jälkeensä. Toivoin, ettei raskas ovi ennättäisi painua lukkoon ja syöksyin käsi ojossa ovea kohti. Lukko tietysti napsahti kiinni juuri samalla hetkellä, jolloin käteni kosketti oven suurta, paksua lasia. Vauhtini oli melkoinen, koska lasi räsähti säpäleiksi, ja sirpaleet lentelivät kauas pitkin käytävän portaita. Hämällisenä seisoin sirpaleiden keskellä, kun Hilma saapui paikalle. Käteeni ei sattunut ihme kyllä lainkaan, mutta arvokkaan kuvioikkunan särkyminen aiheutti tietysti yleistä hämminkiä. "Lähes kaksikymmentä vuotta olen talossa ollut eikä tällaista ole koskaan sattunut", kommentoi Hilma kohelustani. Samanlaista lasia ei rikkoutuneen tilalle tietenkään saatu, mutta samantapainen kuitenkin. Minulle, opintolainan varassa eläneelle, ei laskua ikkunasta koskaan esitetty, mistä tietysti olin hyvin kiittollinen Ylioppilaskodille.

Paljon yhteistä hauskaa keksimme opiskelun vastapainoksi. "Semissä" asustaneet Myllyluoman veljekset Eki ja Wallu loivat yhteisiin hetkiimme kivaa, rentoa tunnelmaa kitaroineen ja banjoi-neen. Roope-isäntä oli myös innolla mukana. Lauloimme monet illat porukalla kaikkia mahdollisia kansanlauluja, mm. otsikoimaani "Oi niitä aikoja". Iltalenkit Töölönlahden ympäri ovat myös jääneet kivana muistona mieleen. Monet kujeet ja temput tehtiin noilla lenkeillä, joille aina lähti iso porukka mukaan. Lenkin päätteeksi käytiin usein kauppatorin nakkikioskilla hot dogilla. Kahvia juotiin milloin kenenkin kämpässä, varsinkin silloin, kun jonkun kotoa oli tullut paketti. Erityisesti ovat mieleen jääneet Saarisen (Liuhanen) Anskun äidin lähettämät suklaakakut! Tentin lähestyessä nautittiin usein "ahdistusböönä", niinkuin Ilvesviidan (Kivijärvi) Sirkalla oli tapana asia ilmaista.

Yhteydenpitomme ulottui myös lomaaikoihin. Kahtena talvena joululomalla pidimme oman riemuleirin pohjoisessa, toisen Rovaniemellä Paaniemen kämpälä ja toisen Muoniossa Anttilan Sepon vanhempien hienossa hirsihuvilassa. Yli-

tornion talvipäiville tehtiin myös yhteisen retki, samoin Ruotsinpyhtäälle.

Toisena opiskeluvuotena pääsin asumaan "viitoseen", joka oli eräs halutuimmista huoneista. Kämpäkaverikseni sain hyvän ystäväni Lahtisen (Raittila) Hilun, josta Ylioppilaskodin silloinen isäntä Erkki Raittila pian kiinnostui kovasti. Hilun kanssa elimme välillä vähän protestimielellä. Niinpä esim. ostimme huoneeseemme uudet verhot, kun talon verhot eivät meitä miellyttäneet.

Hengellistä antia Ylioppilaskoti tarjosi kerran kuussa pidetyissä seuroissa ja tietysti oman väen iltahartauksissa. Hyvin merkityksellisiä olivat ne spontaanit lauluhetket, joita alakerran käytävän vanhan harmonin ympärillä silloin tällöin pidettiin. Seppäsen Eeva ne aina aloitti soittamalla jotain virttä, joka tulkitsi hänen sisimpänsä tunteja sillä hetkellä. Vähitellen porukkaa kertyi käytävän seinustoille veisaamaan. Vielä nytkin muutama virret tuovat mieleen nuo hartaat ja aidot veisuuhetkemme.

Muuta varsinaista opiskelijatoimintaa ei ylioppilaskodissa ollut. Niinpä esim. lauantai-iltaisin hakeuduttiin eri liikkeiden tilaisuuksiin. Itselleni muodostui läheisimmäksi KRS:n Meriksen toiminta Meritullinkadulla. Lauloin Logos-kuorossa ja osallistuin muutenkin innokkaasti Kalevi Lehtisen johdolla käynnistyneeseen opiskelijatyöhön, joka eli voimakasta nousukautta. Monet muutkin lestisläiset kävivät tuolloin paljon Meriksellä. Kevättalvella toisena opiskeluvuoteni minulle tarjottiin asuntoa erään merisläisen luona Rikhardinkadulla. Silloin tunsin olevani valmis siirtymään elämässäni seuraavaan vaiheeseen. Niinpä jätin taakseni valmiit ruokapöydät ja talon puolesta siivotut huoneet ja muutin pois Lestiksestä. Myöhemmin pääsin asumaan Vallilaan osakunnan asuntoon. Opiskeluaikani sain siis katsella ja kokea elämää eri muodoissaan. Tuohon ainelatuiseen aikaan kuuluu oleellisena osana elämä Lestiksessä. Eräät silloin solmitut yhteydet ovat jatkuneet myöhemmin mm. kummiuden muodossa.

Eeva Airila

1970-LUVUN ALKU LESTIKSESSÄ

Tulin asumaan Lestadiolaisten ylioppilaskotiin syyskuussa 1971. Sain viettää kodin suojissa kaksi ensimmäistä opiskeluvuottani. Sitten alkoikin oman pesän rakentaminen, mikä tiesi käytännössä asumista erilaisissa opiskelija-asunnoissa vielä toistakymmentä vuotta. Jos alku olikin ollut eräänlainen itsestäänselvyys, jolle ei ollut tarvinnut pohtia vaihtoehtoja, opin arvostamaan Lestis-kotia yhä enemmän muun asumiskokemuksen karttuessa pääkaupunkiseudulla.

Herääminen ensimmäisenä aamuna kadulta kuuluvaan liikenteen meluun tuntui maalaispojasta ahdistavalta, mutta siihen tottui hyvin pian. Opiskelu alkoi heprean ja kreikan luennoilla Ritarikadulla parin korttelin päässä Vironkadulta. Luennon päätyttyä ei tarvinnut lähteä jonottamaan ruokaa Porthaniaan tai muualle, vaan saattoi istua valmiiseen pöytään. Hilma, Kaija ja Liisa huolehtivat siitä, että opiskelijoille tarjottu täysihoidto oli nimensä veroinen.

Jälkeenpäin olen monasti ihmetellyt, miten paljon noihin kahteen vuoteen mahtui erilaisia asioita. Tuskin vieläkään olen kyennyt täysin jäsentämään niiden merkitystä. Lestis-kodin edullinen sijainti kaupungin keskustassa oli hedelmällinen lähtökohta monen asian harrastamiselle. Opiskelun rinnalle tuli kohta toimintaa Teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistyksessä, poliittisessa opiskelijajärjestössä ja ylioppilaskunnassa, vieläpä oman paikkakunnan kunnanvaltuustossakin.

Pidän näitä kokemuksiani monin tavoin mielekkäinä ja antoisina, mutta mietin samalla, olisinko voinut elää Lestiksen aikani muutoinkin kuin tunnollisen opiskelijan rooliin ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen heittäytyen. Lestis tarjosi myös mahdollisuuden monenlaiseen yhdessäoloon ja käytäväkeskusteluihin, joiden jäljiltä saattoi vaikkapa levätä seuraavan aamupäivän.

Meitä oli monenlaisia persoonallisuksia eri opiskelualoilta. Pohjoissuo-

malainen tausta yhdisti useimpia. Teologian opiskelun aloitin yhdessä Yrjö Haapalan, Pauli Kaivosojan, Raimo Kittilän, Markku Laakson ja Martti Viljasen kanssa. Epäilemättä kristillinen ylioppilaskoti erilaisine "vuosikertoineen" on ainakin teologeille paras opintoneuvoja, vaikka vaarana voikin olla omaan mukavuudenhaluun pitäytyminen. Kun toisen vuoden keväällä jouduin HYY:n hallitukseen, toverini pitivät huolta siitä, että "opetusministeri" sai tarvittavat luentomonistheet.

Opiskelijajaisännillä oli tärkeä merkitys kodin sisäisen elämän järjestämisessä. Yhdessä saatoimme kokea, että erilaisuus on rikkautta. Perinnettä siirrettiin uusille polville, oli sitten kysymys syksyisiä fuksiaisista tai laskiaisenvietosta. Ehkä kauaskantoisimmaksi isännän vaikutus muodostui hänen laatiessaan listaa teenkeittovuoroja varten. Ei taida olla yhden käden sormilla laskettavissa niiden parien määrä, jotka noina vuosina tästä aloittivat seurustelunsa. (Itse olin ruvennut seurustelemaan Leenan kanssa jo ennen kuin tulimme Lestikseen.)

Ylitornion kansanopisto talvisessa asussaan.

Ylitornion talvipäivien iltatilaisuus. Kirjoittaja on eturivissä kolmas vasemmalta. Muut: Timo Kökkö, Lauri Mustakallio, Hannes Leinonen, Martti Miettunen, Paavo Leppäsaajo.

70-luvun alunkaan Lestis ei olisi ollut mitään ilman sen primus motoria, Hilmaa. Hän uhrasi aikaansa ja voimiansa monin tavoin meidän opiskelijoiden hyväksi. Häneen liittyen pari muistikuvaa. Hilman-päivänä heräsimme erittäin varhain laulamaan ja tarjoamaan aamukahvia. Kesähotellitoiminnan merkeissä Hilma taas uskoi minulle vastaamisen tulla tullessiin ulkomaisiin tiedusteluihin ja antoi palkkioksi vastaleivottua pullaa.

Opiskelijoiden teologiselle kiinnostukselle ja identiteetille olivat monin tavoin merkityksellisiä ne keskustelut, joita saimme käydä johtokunnan puheenjohtajan Ilmari Soisalon-Soinisen kodissa Oulunkylässä — raamattukysymyksestä ruvettiin erityisesti puhumaan syksyllä 1971 — tai Pekka Raartilän luona Katajanokalla.

Kristillisten ylioppilasjärjestöjen osalta taas aika oli kilpailua kannattajista; Kansan Raamattuseuran Forerunners-konsertit ja Ylioppilaslähetysten Schaefer-luennot ovat jääneet mieleen satunaisten YKY-yhteyksien rinnalla. Ylioppilaskodista tunnettiin vetoa juuri KRS:ään — Merikselle — ja — vähäisemmässä määrin — Ylioppilaslähetykseen päin. Yhteyttä pohjoisen kristillisyyden välittivät Lestiksen omien seurojen ohella muutaman kerran joululomalla Patti-joella Pekka Väliälön aloitteesta järjestetyt nuorten päivät.

70-luvun alkuvuodet eivät Lestiksessäkään olleet yhtenäistä, harmonista, jännitteetöntä aikaa, mutta ne antoivat hyvän pohjan jokaisen asukkaalle myöhemmille valinnoille.

Hannu Mustakallio

VÄLÄYKSIÄ 1980-LUVUN ALUN LESTIKSESTÄ

Asuin Lestiksessä kolmisen vuotta syksystä 1980 kevääseen 1983. Tuo aika oli Lestikselle itselleen muutosten aikaa. Hilma Jokela oli siirtynyt eläkkeelle edellisen opintovuoden aikana. Hänen apulaisensa Kaija Pekonen ja Liisa Laitinen puuhailivat vielä keittiössä ja uusi emäntä Riitta Hakalisto oli aloittanut työnsä. Lestiksessä oli vahva kodin tuntu, yhteiset sunnuntaiateriat olivat kodin juhlahetkiä.

1980-luvun alussa ylioppilaiden ruokailutuki kehittyi nopeasti, mutta se koski vain yliopiston ruokaloita, ylioppilaskoteihin se ei yltänyt. Lestiksen ruuan ja yliopiston ruuan hintojen ero alkoi opiskelijoista tuntua kohtuuttoman suurelta. Lestiksen ruokailu loppui ja sen mukana menivät työntekijät. Ylioppilaskodissa ei ollut enää ketään pysyvää. Pyykinpesu, iltateetarvikkeiden hankkiminen ja muut käytännön askareet jäivät asukkaiden yhteisvastaustuullisen aktiviteetin varaan. Taloudenhoitajan sekä opiskelijajaisännän ja -emännän vastuu lisääntyivät.

Ruokailutuen lisäksi opintorahaan liitettävä asumistuki kehittyi. Se teki mahdolliseksi suurenkin huoneen vuokraamisen yksin. Alkoi kehitys kohti kämppäkaveritonta ylioppilaskotia.

Näiden muutosten keskellä opiskeltiin ja oltiin yhdessä. Olen monesti miettinyt, miksi opin tuntemaan niin vähän oman teologikurssini opiskelijoita. Yksi syy lienee se, että Lestiksessä sosiaalinen kanssakäyminen oli niin runsasta, että ei tarvinnut eikä jaksanutkaan solmia enää uusia tuttavuuksia. Mene ja tiedä — kun istuu kahden tai kuuden aikaan aamulla vielä iltakahvilla, voi seuraavana päivänä olla muutenkin kuin vain sosiaalisesti väsynyt.

Koko talon yhdessäolomuodot loivat talon sisälle ystävyyttä, turvallisuutta ja rakkautta. 1980-luvun alussa vietettiin fuksijuhlia yläkerran huoneessa numero 14. Juhla jatkui Ullanlinnan mäellä tai Kaivopuistossa perinteisten seuraleikkien merkeissä. Vahvana elämyksenä on jäänyt mieleen leikkipaikalta palatessa Maa on niin kaunis äänissä Tuomiokirkon portailla puolenyön aikaan poliisi-partion seurattessa autossaan tapahtumien kehitystä.

Myös joulujuhla vietettiin yläkerran isossa huoneessa. Nelisenkymmentä henkeä yhdessä huoneessa ei tuntunut edes ahtaalta. Hauskaa, hartautta ja yhteyttä. Siinä juhlien anti.

Keväisin käytiin yhdessä laskemassa mäkeä Kaivopuiston rännissä ja lumien lähdettyä saatettiin pelata jalkapalloa Konviktin tai Körttikodin joukkuetta vastaan — yhteyttä yli ylioppilaskotirajojen.

Seurat kerran kuussa merkitsivät osaltaan opiskelijasukupolvien yhteyttä. Nuoresta puhuvaisesta tuo tilanne saattoi tuntua siipien koettelemiselta. Vanhempien ja kokeneempien puheista jäi mieleen väkevä sanan selitys ja nostalgia — menetetyn opiskeluajan ja ehkä myös menetetyn ytenäisyyden kaipaus.

Lestiksessä asumisesta jäi turvallisuudentunteen sävyttämä muisto. Sai tutustua ja ystäväystyä eri aloja opiskelevien nuorten kanssa, iloita ja hiljentyä yhdessä. Tuossa muistossa on kodin tuntua. Ylioppilaskodissa sisaret ja veljet ovat saaneet ja saavat vastakin valmistua kutsustehtäviinsä kasvaen sisarina ja veljinä Kristuksessa.

Heikki Holma

MUUTAMIA AJATUKSIA NYKYPÄIVÄN LESTIKSESTÄ

Syksyllä 1985 Ylioppilaskodin huoneeseen 14 asettui kaksi uutta opiskelijaa, teologifuksit Kekäle ja Tuhkanen. Kokko olisi kruunannut koko jutun, mutta kaikkea ei voi saada. Kiitoksen aihetta löytyi silti runsain mitoin. Taivaan Isä oli johdattanut minut teologiseen tiedekuntaan, todella mukavaan Ylioppilaskotiin ja antanut vielä ystäväkseni sukunimeä myöten sointuvan kämppekaverin.

Siitä on jo neljä vuotta. Ja hyvin olen Lestiksessä viihtynyt. Yleensäkin opiskelijat viihtyvät täällä. Siihen on varmasti monia syitä: Ylioppilaskodin erinomainen sijainti, kohtuulliset vuokrat, hyvät asumisolot. Eikä syistä vähäisin ole se, että Lestis on kristillinen ylioppilaskoti. Ei vain asuntola, vaan toivottavasti mahdollisimman monelle todellinen koti.

”Olemme kuin yhtä suurta perhettä.” Ja sisarukset tietysti keskustelevat siitä, kenen vuoro olisi viimein tyhjentää keittiön roskis, tai miksi tiskit ovat taas huonosti tiskatut tai... Ylioppilaskoti on myös paikka, jossa saamme opetella kantamaan yhteistä vastuuta ja elämään muiden ihmisten kanssa arkipäivän keskellä. Huolimatta harmistumisista roskisten tai muiden vastaavien asioiden takia, kyllä me toisistamme pidämme. Liian harvoin vain tulee sanotuksi sitä ääneen.

Täällä Ylioppilaskodissa on mielestäni varsin hyvä ilmapiiri. Lestiksen henki koostuu jokaisen opiskelijan ja Ylioppilaskotia lähellä olevan ihmisen panoksesta. Henki muodostuu joulujuhlista, fuksausista, yhteisestä laskiaismäestä. Ja seuroista. Käytäväkeskusteluista. Siitä, että aamuneljästä asti ruokasalissa jänni-

tetään joukolla telkkarin äärellä ja sitten riemuitaan Tapio Korjuksen keihäskullasta olympialaisissa. Yhteyden tunne koostuu siis varsin monista asioista.

Ennen kaikkea yhteyden tunne kuitenkin tulee siitä, että meillä on yhteinen Vapahtaja, Jeesus Kristus. Jumala on luomistyönsä rikkaudessa tehnyt meistä ihmisistä ainutlaatuisia yksilöitä. Me opiskelijatkin olemme monessa suhteessa keskenämme varsin erilaisia. Opiskelualat ja näkökannat, tavat ja tottumukset vaihtelevat. Meillä on kuitenkin yhteinen risti, johon turvata. Meillä on yhteinen päämäärä, taivaan koti. Tietoisuus siitä toivottavasti auttaa meitä arkipäivänkin elämässä muistamaan, että me kaikki olemme toistemme veljiä ja sisaria.

Ylioppilaskodin taival on kestänyt jo 40 vuotta. Nuo vuodet ovat kiitoksen aihe, sillä ne ovat olleet siunaukseksi lukuisille opiskelijoille. Tänään me saamme olla osallisia tuosta siunauksesta. Elää ja opetella elämää täällä Lestiksessä, surujen ja ilojen vaihdellessa, pettymysten ja onnistumisten seurattessa toisiaan. Ja saamme kerätä eväitä tulevaisuutta varten.

En tiedä minkälaista maata tuolla talon kivijalan alla on. Sen kuitenkin tiedän, että tämän ylioppilaskodin perustus on Jumalan Sanan kallio, Jeesus Kristus. Tällä perustalla tahdomme elämäämme rakentaa. ”Sillä muuta perustusta ei kukaan voi panna, kuin mikä pantu on, ja se on Jeesus Kristus.” (1 Kor. 3:11) Herra, siunaa tätä ylioppilaskotia!

Ari Tuhkanen

Ylioppilaskodin oma lehti

Maitojyvä-lehti liittyy keskeisesti Laestadiolaisten ylioppilaskodin innostuneeseen syntyvaiheeseen. Ensimmäisen syyslukukauden lopussa, 4.12.1949, johtokunta päätti toimittaa seuraavana keväänä julkaisun kodin hyväksi. Toimituskuntaan valittiin Paavo Viljanen, Ilmari Soisalon-Soininen, Hannes Leinonen, Pekka ja Anna-Maija Raittila sekä Yrjö Karanko.

Kevättalven aikana ideoitiin ylioppilaskodin käytäväkeskusteluissa lehden sisältöä ja ulkoasua. Nimi ja motto — joka sekkin on säilynyt mukana läpi sarjan — lainattiin Laestadiuksen saarnasta. ”Maitojyvä” sopi mielestämme hyvin kypsymisessään keskeneräisen yrityksen ja nuorten ylioppilaiden toiminnan tunnukseksi.

Maitojyvä täytti ensimmäisinä vuosina erinomaisesti tehtävänsä ylioppilaskodin edustajana ja tukena. Painos oli 1950-luvulla tasaisesti noin 12.000 kappaletta, joista parhaina vuosina myytiin yli 10.000. Hinta oli aluksi 50 mk, 1950-luvun lopulla 100 mk ja viimeisinä ilmestymisvuosina 2 mk. Ensimmäisen vuosikymmenen aikana takakanteen oli painettu julkaisua tukeneiden liikkeiden nimet. Maitojyvän tulot olivat tärkeänä lisänä alkuveloissaan ponnistelevan yhdistyksen taloudessa. Välitöntä tuloa merkittävämpi oli se PR-toiminta, jota nuoret levikkipäälliköt Lauri Impiö (1950) ja Pekka Välitalo (1951) ja heidän seuraajansa hoitivat. ”Maitojyvä-pojat” kiersivät läpi kesän paikallisissa seuroissa ympäri Suomen, kertoivat ylioppilaskodista, myivät lehteä, värväsivät asiamiehiä ja keräsivät lahjoituksia.

Vuoden 1960 kriisi toi käänteen myös Maitojyvä-julkaisulle. Helmikuussa 1961 johtokunta päätti jättää sinä vuonna julkaisematta lehden, jonka toimitustyö oli pantu alkuun. Kun ylioppilaskodin alkuperäisen kannatusyhdistyksen huoneistojen hallintaoikeus tuona keväänä

vuokrattiin Ylioppilaskoti Maitojyvä ry:lle, käytännön toiminta siirtyi muutamiksi vuosiksi tämän vastuulle. Tässä yhteydessä esiintyi ajatus kesälehdteen kehittämisestä jonkinlaiseksi äänenkannattajaksi ns. pappislinjalle. Maitojyvä ilmestyiikin v. 1961 kolmena numerona, jotka ulkoasultaan ja sisällöltään olivat entisen tyyppisiä. Seuraavan vuoden alussa perustettiin Elämän Sana uuden ryhmän kuukausilehdeksi ja Maitojyvä palasi alkuperäiseen ilmestymistiheyteen. Keväällä 1964 Laestadiolaisten ylioppilaskodin kannatusyhdistyksen johtokunta jälleen otti julkaisemisen vastuulleen. Kannatuspohja oli kuitenkin niin kaventunut, että painosmäärät putosivat 2.000, loppuksi 1.500 kappaleeseen. Yhtenäisen sarjan viimeinen Maitojyvä ilmestyi 1968.

Maitojyvän rakenne ja sisältö pysyi läpi kahden vuosikymmenen samanlaisena: hartauskirjoituksia ja lyhyitä opillisia tutkielmia, runoja ja ylioppilaskodin kuulumisia. Toimituksen pyytiminä syntyivät muun muassa eräät arvokkaat O.H. Jussilan ja L.P. Tapanisen kirjoitukset. Kenties merkittäväntä aineistoa ovat laestadiolaisuuden historiaan liittyvät artikkelit alkaen ensimmäisestä Maitojyvästä, johon O.H. Jussila laati laajan kirjoituksen Tornionlaakson alkuheräyksestä ja Erkki Gummerus muistelmaan Raution Junnusta. Koko sarjan yhtenäisyyttä täydentävät arvokkaasti Tapani Raittilan kansikuvat ja muut piirroksot.

Kaikkiaan Maitojyvät 1950—1968, yhteensä runsaat 500 sivua, tuovat selailijalleen tuoreita muistoja nuorekkaan innoituksen ja kipeiden taistelujen vuosikymmeniltä. Sen kirjoitukset ja valokuvat palauttavat mieleen ilmapiirin, joka on jäänyt taakse mutta joka on ollut tärkeä monien mukana olleiden kasvulle.

Pekka Raittila

LESTADIOLAISTEN YLIOPPILASKODIN KANNATUSYHDISTYS R.Y.

JOHTOKUNNAN PUHEENJOHTAJAT

Soisalon-Soininen, Ilmari	1948—74
Kökkö, Timo	1975—81
Pelkonen, Hannu	1982—

JOHTOKUNNAN JÄSENET

Harjama, Mirjami	1948
Hirvisuo, Viljo	1948—50
Holma, Heikki	1986—
Huhtala, Elsa-Maria	1948—51
Hyvärinen, Jenny	1948—59
Impiö, Lauri	1977—85
Jokela, Antti	1969—73
Jokela, Mikko	1968—76
Jokela, Timo	1983—85
Juntunen, Hannu	1968
Jylhä, Impi	1950—61
Järvinen, Tyyne	1954—55
Kauppinen, Raija	1978—
Kerola, Veikko	1952—81
Kärkkäinen, Jouko	1986—
Kökkö, Timo	1975—80
Laine, Sinikka	1975—
Lampinen, Pentti	1982—
Lappalainen, Pekka	1972—82
Liusvaara, Yrjö	1948, 1962—74
Lohi, Elsa-Maria	1952
Marttila, Oili	1983—
Massa, Yrjö	1951—80
Miettinen, Pentti	1949—50
Miettunen, Martti	1948—67
Mikkola, Eino	1948
Mustakallio, Hannu	1981—
Nieminen, Anna-Maija	1967—77
Otra, Ester	1957—77
Pelkonen, Hannu	1982—
Raittila, Elli	1978—
Raittila, Pekka	1949—51
Soisalon-Soininen, Ilmari	1948—74
Storm, Oiva	1953—56
Suorsa, Eino	1965—67
Taipale, Martta	1949—53
Turunen, Mauno	1956—64
Viljanen, Paavo	1948—71
Vuoristo, Fanni	1960—66
Ylänen, Tauno	1974—82

Koonnut Oili Marttila

JOHTOKUNNAN SIHTEERIT

Mikkola, Eino	1948
Miettinen, Pentti	1949
Lohi, Elsa-Maria	1949—52
Jokela, Antti	1952—53
Storm, Oiva	1953
Jokela, Mikko	1954—59
Torkki, Hannes	1959—61
Haho, Aarno	1960
Kärkkäinen, Jouko	1961—62
Vuoristo, Fanni	1963
Turunen, Mauno	1963
Vuoristo, Leena	1964—66
Vastamäki, Hilikka	1966—71
Soisalon-Soininen, Jukka	1972—75
Koski, Liisa	1976—77
Pärnänen, Pekka	1978
Marttila, Oili	1979—

RAHASTONHOITAJAT

Hyvärinen, Jenny	1948—51
Jylhä, Impi	1952—59
Otra, Ester	1960—75
Jokela, Hilma	1976—79
Hakalisto, Riitta	1980—81
Vastamäki, Hilikka	1981—

YLIOPPILASKODIN EMÄNNÄT

Jokela, Hilma	1949—79
Hakalisto, Riitta	1980—81